

Typologie obětí a nejčastější příčiny domácího násilí

Bc. Zuzana Dohnalová

Diplomová práce
2013

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

INSTITUT
MEZIOBOROVÝCH STUDIÍ BRNO

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Institut mezioborových studií Brno
akademický rok: 2011/2012

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Zuzana DOHNALOVÁ**
Osobní číslo: **C11064**
Studijní program: **N 7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obor:

Téma práce: **Typologie obětí a nejčastější příčiny domácího násilí**

Zásady pro vypracování:

Zadané a zvolené téma bude zpracováno podle pokynů obsažených v materiálu **IMS Metodika psaní odborného textu a výzkum v sociálních vědách (IMS 2009)**. Případně podle dalších materiálů, z nichž některé jsou obsaženy v literatuře připojené k tomuto studijnímu textu. Zejména bude dbáno na dodržování zásad publikační etiky a pravidel společenskovedního výzkumu. Průběžné výsledky práce budou pravidelně konzultovány s vedoucím diplomové práce.

S vědomím těchto zásad a pravidel a po konzultaci s vedoucím bude práce zaměřena:

- na vymezení základních pojmů domácího násilí,
- na popsání příčin, znaků a forem domácího násilí,
- na popsání subjektů domácího násilí, ohrožených skupin a jeho obětí,
- na právní úpravu domácího násilí a možnosti pomoci jeho obětem,
- na možnosti prevence domácího násilí.

Součástí práce bude několik kazuistik zaměřených na oběti domácího násilí a příklad řešení tohoto problému. Součástí práce bude také drobný sociologický výzkum, zaměřený na zjištění zkušeností lidí s domácím násilím.

Rozsah diplomové práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

Conway, H., L. Domácí násilí. Příručka pro současné i potenciální oběti. Praha: Albatros, 2007.

Dufková, I., Zlámal, J. Domácí násilí se zaměřením na problematiku oběti. Praha: Agis, 2005.

Gjuričová, Š., Kocourková, J., Koutek, J. Podoby násilí v rodině. Praha: Vyšehrad, 2000.

Kovařík, J., Zimmerlová, P., a kol. Domácí násilí – násilí na mužích a seniorech. Praha: Triton, 2006.

Voňková, J., Huňková, M. a kol. Domácí násilí v českém právu z pohledu žen. Praha: proFem, 2004.

Další literatura bude obsažena v Projektu diplomové práce a průběžně doplňována během práce na tomto textu.

Vedoucí diplomové práce:

Mgr. Renata Oralová

Institut mezioborových studií

Datum zadání diplomové práce:

30. listopadu 2011

Termín odevzdání diplomové práce:

31. března 2013

V Brně dne 30. listopadu 2011

prof. PhDr. Pavel Mühlpachr, Ph.D.
vedoucí ústavu

PhDr. Miroslav Jůzl, Ph.D.
vedoucí katedry

PROHLÁŠENÍ AUTORA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby¹⁾;
- beru na vědomí, že diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3²⁾;
- podle § 60³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo - diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze diplomové práce jsou totožné;
- na diplomové práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Bo. Zuzana Dohualová

Jméno, příjmení studenta

Dohualová

Podpis

V Brně 26.3.2013

1) Zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách) ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejněním učitelských prací

(1) Vysoká škola nezakládá odpovědnost obecně diplomovou, bakalářskou a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba včetně posudek oponentů a výsledky obhajoby prostřednictvím dotaznice kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Obecně diplomová, bakalářská a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě mají být při nejmenším při uzavření díla před konáním obhajoby zveřejněny k nahlédnutí veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určení, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce požičovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnožování.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledky obhajoby.

2) Zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském a o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3.

(3) Do práva autorského také nezahrnuje škola nebo školství či vzdělávací zařízení užití díla na účelům přímého nebo nepřímého hospodářského nebo náhodného prospěchu, k výuce nebo k vlastní potřebě díla vytvořeného zákonem nebo statutem ke společným školním nebo studijním potřebám vyřizovacím - jeho právního vztahu ke škole nebo školství či vzdělávacího zařízení (školní dílo).

3) Zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském a o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 školní dílo.

(1) Škola nebo školství či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (č. 35 odst. 1). Odlišně-li autor takového díla udělil svolení bez závažné důvody, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení obvyklého příspěvu jeho díle a soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 vztáhá na ostatní.

(2) Nemá-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s upravením zájmy školy nebo školství či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školství či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z užití díla jim dovoleného v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložil, a to podle školního díla až do jejich skutečné výše; přitom se přihlíží k užití školního dovoleného školou nebo školství či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT ČESKY

Abstrakt česky:

Téma diplomové práce je – Typologie obětí a nejčastější příčiny domácího násilí. Cílem je získat a zpracovat potřebné informace o problematice domácího násilí a zpracovat rozhovory s oběťmi domácího násilí. Tyto rozhovory pak zpracovat do jednotlivých kazuistik.

Práce je rozdělena do čtyř základních kapitol. První kapitola popisuje domácí násilí. Druhá, stěžejní kapitola, je zaměřena na oběti domácího násilí. Ve třetí kapitole jsou informace o možnostech pomoci obětem domácího násilí. A ve čtvrté kapitole jsou zpracovány kazuistiky a rozhovory s oběťmi domácího násilí.

Klíčová slova: Domácí násilí, definice, příčiny, oběť domácího násilí, pomoc, právní ochrana, rozhovor, kazuistika, výzkum.

ABSTRACT

Abstrakt ve světovém jazyce:

The theme of thesis is - Typology of victims and the most common causes of domestic violence. The aim is to obtain and process the necessary information about the issue of domestic violence and process interviews with victims of domestic violence. And these interviews further processed into individual cases interpretation.

The work is divided into four chapters. The first chapter describes the domestic violence. The second main chapter is focused on the victims of domestic violence. In the third chapter are informations about how to help victims of domestic violence. And in the fourth chapter are process the cases interpetation and interviews with victims of domestic violence.

Keywords: Domestic violence, definitions, causes, victim of domestic violence, help, right protection, interview, case interpretation, research.

Děkuji paní Mgr. Renatě Oralové za velmi užitečnou metodickou pomoc, kterou mi poskytla při zpracování mé diplomové práce.

Také bych chtěla poděkovat všem účastnicím rozhovorů, jejichž zkušenosti s domácím násilím jsem v diplomové práci použila.

Prohlašuji, že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD.....	8
1 DOMÁCÍ NÁSILÍ.....	10
1.1 DEFINICE DOMÁCÍHO NÁSILÍ	10
1.2 ZNAKY A FORMY DOMÁCÍHO NÁSILÍ.....	12
1.3 PŘÍČINY DOMÁCÍHO NÁSILÍ	16
1.4 SUBJEKTY DOMÁCÍHO NÁSILÍ	19
1.5 DÍLČÍ ZÁVĚR	21
2 OHROŽENÉ SKUPINY	23
2.1 DOMÁCÍ PROSTŘEDÍ OBĚTÍ	23
2.2 ŽENY JAKO OBĚTI DOMÁCÍHO NÁSILÍ.....	24
2.3 MUŽI A DOMÁCÍ NÁSILÍ	27
2.4 NÁSILÍ PÁCHANÉ NA SENIORECH A ZDRAVOTNĚ POSTIŽENÝCH.....	29
2.5 DĚTI A DOMÁCÍ NÁSILÍ	33
2.6 DÍLČÍ ZÁVĚR	38
3 POMOC OBĚTEM DOMÁCÍHO NÁSILÍ A JEHO PRÁVNÍ ÚPRAVA.....	41
3.1 ODHALENÍ DOMÁCÍHO NÁSILÍ.....	41
3.2 POMOC OBĚTEM DOMÁCÍHO NÁSILÍ V ČESKÉ REPUBLICE	43
3.3 PRÁVNÍ ÚPRAVA DOMÁCÍHO NÁSILÍ	46
3.4 INSTITUT VYKÁZÁNÍ.....	49
3.5 DÍLČÍ ZÁVĚR	51
4 VLASTNÍ SOCIOLOGICKÝ VÝZKUM OBĚTÍ DOMÁCÍHO NÁSILÍ.....	53
4.1 METODY, CÍLE VÝZKUMU A PRACOVNÍ HYPOTÉZY	53
4.2 CHARAKTERISTIKA MÍSTA ŠETŘENÍ A VÝZKUMNÉHO VZORKU.....	55
4.3 VYBRANÉ KAZUISTIKY	56
4.4 PREZENTACE VÝSLEDKŮ	78
4.5 ZÁVĚR VÝZKUMU	80
ZÁVĚR	81
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	83
SEZNAM PŘÍLOH.....	88

ÚVOD

Domácí násilí je častým sociálním problémem, se kterým se setkáváme i v současné moderní a vyspělé společnosti. Osoby, na kterých je toto násilí páčáno, ho vnímají jako velký problém, se kterým si nedokážou mnohdy samy poradit a který zasahuje nejen do života jejich, ale i do života jejich blízkého okolí. Je nutné s tímto jevem bojovat a preventivně působit na potencionální oběti a odkrývat pachatele a trestat je.

Tento závažný společenský jev většinou probíhá skrytě za zavřenými dveřmi, přičemž blízké okolí oběti si dlouhou dobu nemusí žádných náznaků násilí všimnout. Problematika domácího násilí je velmi významné téma, jelikož se oběťmi nestávají pouze ženy, ale týká se i mužů, seniorů, rodičů dospělých dětí, zdravotně postižených lidí, i dětí.

Domácímu násilí se mimo jiné věnuje i sociální pedagogika, která se zabývá rizikovými a sociálně znevýhodněnými jedinci, ale i odchylkami v sociálním chování. I oběti domácího násilí jsou určitým způsobem znevýhodněny, protože většinou jsou to ony, kdo opouští domov a musí řešit vzniklou situaci. Proto je důležité se na ně zaměřit, vyhledávat je a pomoci jim překonat nelehké období. Důležitá je také prevence domácího násilí, protože domácí násilí má silný negativní vliv na další sociální vývoj obětí a také na celý jejich život. Neméně důležitá je také práce s pachateli domácího násilí a jejich sociálně pedagogická terapie.

Téma: „Typologie obětí a nejčastější příčiny domácího násilí“ jsem si zvolila proto, že jsem se s tímto problémem setkala i ve svém okolí. Také jsem chtěla získat dostatečné množství informací o tom, jak lidem, kteří se stali oběťmi domácího násilí, pomoci. Já sama jsem vyrůstala v bezproblémové rodině, proto jsem si nikdy neuměla představit, jak je tento jev závažný.

Předkládaná diplomová práce je určena laické veřejnosti, která se chce s touto problematikou blíže seznámit. Dále i studentům, kteří studují sociální pedagogiku a podobné obory. Především je však určena obětem domácího násilí, kterým moje může posloužit jako návod k řešení problému.

Hlavním cílem diplomové práce je zaměřit se na oběti této problematiky, blíže je specifikovat, a to zejména na základě rozhovoru v praktické části. Dílčím cílem je, na základě prostudované odborné literatury, přiblížit laické i odborné veřejnosti problematiku

domácího násilí, prostudovat a shromáždit dostupné informace o domácím násilí a možnostech jeho řešení. Také zjistit možné příčiny a důvody výskytu domácího násilí.

1. DOMÁCÍ NÁSILÍ

Domácí násilí je násilí páchané v místě, které by mělo být pro všechny z nás místem bezpečným, klidným, láskyplným, plným vřelých citů a místem, kam se všichni rádi vracíme. Toto násilí je pácháno doma za zavřenými dveřmi mezi lidmi, kteří k sobě mají blízký vztah, nebo by ho měli mít.

1.1 Definice domácího násilí

Domácí násilí je uskutečňováno ve velké míře skrytě a oběti tohoto násilí ho vnímají jako obrovskou přítěž pro ně samotné. O tomto násilí, které probíhá v mnoha rodinách, blízcí obětí, známí, či přátelé mnohdy ani nevědí, nepřikládají příznaky domácího násilí právě tomuto problému, nebo jen velmi málo tuší, že něco není v pořádku. **K tomuto násilí dochází opakovaně, nenápadně a jsou zde rozdělené role pachatele a oběti.**

Oběťmi domácího násilí nejsou pouze ženy, které jsou nejčastěji s touto problematikou spojovány, **ale i bezbranné děti, muži, staří lidé, tělesně postižení, či rodiče dospělých dětí**, které tyto rodiče týrají, či jiným způsobem trápí, **ale také se může objevit mezi partnery stejného pohlaví**. Oběti i pachatelé pocházejí z různých společenských vrstev, s různým stupněm vzdělání, nebo z odlišných náboženských skupin.

Aby se člověk stal pachatelem domácího násilí, je třeba určitého stupně agrese, kterou má v sobě skrytý každý z nás, neboť je to obranný mechanismus organismu, který se nás snaží ochránit před negativními vlivy, které na nás působí. Agrese je také odpověď na frustraci, kdy dochází k nějaké překážce při plnění a dosahování našich cílů a může být zaměřena proti jiným osobám, nebo proti sobě samému.

Problematika domácího násilí je jev, který je v současné společnosti velmi známý a medializovaný. Moderní společnost má o tomto problému mnoho informací a možností, jak domácímu násilí předejít, či zabránit, ale přes to se stále nedaří tento problém ze společnosti vyloučit, či vymýt. Je tedy otázkou proč, tomu tak je.

Problematikou domácího násilí se mnoho odborníků zabývá zhruba od 70. let minulého století, kdy byl velký rozmach ženských hnutí. Bylo již vydáno velké množství

článků, publikací, ale i reportáží v médiích. Tyto reportáže jsou nejčastěji zaměřené na typy obětí domácího násilí, jeho příznaky, ale i na případné viníky a možnosti pomoci s tímto problémem.

Pojem, či definice domácího násilí nejsou zcela jednotné, mohou se lišit v různých článcích a publikacích. Většina definic se shoduje, že domácí násilí je jev, který se odehrává mezi blízkými lidmi, je opakující se a jeho intenzita stoupá.

Definice domácího násilí dle Gellese (2003): „*Domácím násilím je jakýkoliv čin poškozující oběť.*“¹

Domácím násilím je násilné jednání a ohrožující chování, které se může projevat fyzickým, psychickým, sexuálním, ekonomickým, či emocionálním zneužíváním. Dochází k němu mezi dospělými, stávajícími, nebo bývalými intimními partnery, bez rozdílu v pohlaví. Také ho můžeme specifikovat, jako násilí, při kterém dochází k činu, nebo opomenutí. **Domácí násilí je páčáno členem rodiny jinému členu této rodiny a toto násilí může ohrožovat život, tělesnou a duševní integritu, nebo lidskou svobodu a rozvoj osobnosti.**²

Týrání fyzické, psychické a sexuální, které probíhá mezi blízkými osobami, popisujeme jako domácí násilí. Dochází k němu skrytě a opakovaně v soukromí, mimo kontrolu veřejnosti. Jeho intenzita nabývá na stupňování a oběti ztrácí schopnost s tímto problémem bojovat a toto násilí zastavit a vyřešit. Avšak nejde zde o pouhou jednorázovou hádku, či incident.³

Násilí, které je páčáno na všech členech rodiny, jak na dětech, tak na rodičích, ženách, mužích a seniorech nazýváme domácím násilím. Tato problematika je velmi závažný patologický jev, který má výrazný společenský dopad a různé projevy, či formy. Týká se psychického, fyzického a sexuálního násilí, i jejich kombinací. Tento jev

¹ BURIÁNEK, J., et al. *Domácí násilí – násilí na mužích a seniorech*, 2006, str. 12

² VOŇKOVÁ, J., & MACHÁČKOVÁ, R., et al. *Domácí násilí – právní minimum pro lékaře*, 2004, str. 7

³ MARKOVÁ, E., VENGLÁŘOVÁ, M., & BABIAKOVÁ, M., et al. *Psychiatrická ošetrovatelská péče*, 2006, str. 178

je latentní, probíhá uvnitř rodin, může se projevovat agresivitou a je zde vysoká dispozice přenosu těchto návyků na další generace nebo-li transgenerační přenos.⁴

Třemi základními znaky domácího násilí jsou skryté a soukromé páčání tohoto násilí, jeho opakovanost a nárůst intenzity násilí. A posledním neméně důležitými znaky jsou specifická příčina a kořeny domácího násilí.⁵

Dle Ševčíka (2009) je násilí v rodině děleno na 2 kategorie. Patří sem domácí násilí, které zahrnuje násilí mezi jednotlivými členy rodiny a týká se všech vztahů v rodině. Druhou kategorií je syndrom týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte a zde dochází k násilím páchanému na dítěti.⁶

1.2 Znaky a formy domácího násilí

Domácí násilí, jak je již zmíněno výše, vykazuje několik specifických znaků, podle kterých můžeme určit, že jde o tuto problematiku. Mnoho autorů publikací, zabývajících se domácím násilím se shoduje, že se zde objevuje **násilí, které je páčáno skrytě, nenápadně a za zavřenými dveřmi domácnosti. Jsou zde jasně rozdělené role mezi obětí a násilníkem a toto násilí je páčáno opakovaně se stupňující tendencí.**

Formy, nebo-li projevy domácího násilí, dělíme do několika skupin. **Rozlišujeme psychické násilí, fyzické násilí, sexuální násilí, ekonomické násilí, sociální izolaci a stalking.**

Většina autorů publikací, zabývajících se problematikou domácího násilí, se shoduje v těchto znacích domácího násilí:

- **Skryté páčání.** Většinou široké okolí, ale i blízcí a přátelé obětí domácího násilí netuší, že se v jejich okolí toto násilí objevuje.

⁴ VYKOPALOVÁ, H. *Sociálně patologické jevy v současné společnosti*, 2002, str. 34

⁵ ČÍRTKOVÁ, L. *Forenzní psychologie*, 2004, str. 237, 238

⁶ ŠEVČÍK, D., & ŠPATENKOVÁ, N., et al. *Domácí násilí – kontext, dynamika a intervence*, 2011, str. 24

- **Dlouhodobé, stupňující a opakující se násilí.** Pachatelé domácího násilí opakovaně týrají své oběti i mnoho let, pokud není jejich počínání odhaleno. Domácí násilí začíná zpočátku drobnými hádkami, urážkami, nadávkami a stupňuje se až k fackám, kopání, bití, omezování osobní svobody a i k znásilňování.
- **Rozdělení rolí.** Při domácím násilí, které se projevuje u osob sobě blízkých, je jasně znatelné, kdo páchá násilí a kdo je zde obětí.
- **Blízké osoby.** K násilí dochází mezi blízkými a příbuznými osobami, které bydlí ve společné domácnosti.
- **Využití moci.** Násilník zde využívá své nadvlády, síly a také toho, že je na něm oběť závislá a nedokáže se bránit násilí.
- **Strach.** Oběti mají permanentně strach z násilníků, kteří opakovaně nerespektují jejich práva a potřeby.
- **Cíl domácího násilí.** Agresor vědomě páchá toto násilí, aby získal vlastnictví, moc a nadvládu nad jeho oběťmi.

Formy domácího násilí dělíme do několika oblastí násilí, patří sem násilí psychické, fyzické, sexuální, ekonomické, sociální izolace a stalking:

- **Psychické, citové násilí.** Tímto typem násilí většina domácího násilí začíná, je tedy důležité odhalit toto násilí již v počátcích a zamezit dalšímu týrání rodinných příslušníků, protože tento typ násilí není většinou vidět. Zpočátku oběti domácího násilí nerozpoznají, že jde o tento typ násilí, protože v téměř každé rodině jsou na denním pořádku nějaké hádky, či nedorozumění. Vše má však své hranice.

O psychickém násilí hovoříme, pokud násilníci na své oběti křičí, nadávají jim, pomlouvají je, ponižují, uráží, nebo je shazují před přáteli, či doma v soukromí, ale i naopak mohou přestat komunikovat s rodinnými příslušníky. Také do této oblasti spadají nejrůznější zákazy, ale i výslechy obětí, zastrasování a slovní vyhrožování násilím, či ublížením rodinným příslušníkům.

U tohoto typu násilí je důležité udělat zásadní krok, aby bylo zamezeno dalšímu počínání ze strany násilníka a především neomlouvat jeho chování. Je zde potřeba být asertivní a takovéto jednání zakázat a stanovit si ve vztahu určité hranice, nebo se obrátit na druhé, aby jim v této situaci pomohli.⁷

- **Fyzické násilí.** Psychické násilí, které není zaraženo již v počátcích, může přejít do nějaké formy fyzického násilí a dále se rozvíjet v nejrůznějších podobách. Toto násilí zanechává nejčastěji nějaké stopy, ale oběti tohoto násilí je mnohdy velmi dobře skrývají, proto ani tento druh násilí nemusí být rozpoznán. Oběti zakrývají modřiny, pohmožděniny, šrámy, škrábance a kousance různými způsoby, například make-upem, či dlouhým zakrývajícím oblečením. Také i zlomeniny, otevřené rány a popáleniny od cigaret dokážou zapírat a lhát o jejich způsobení, jelikož se stydí, že je toto pácháno na nich samotných a nedokážou se tomu bránit.

Fyzické násilí začíná pohlavky, štípáním, pliváním po obětech, pokračuje kousáním, strkáním, utlačováním, taháním a vytrháváním vlasů, dále sem patří facky, kopání, bití pěstmi do obličeje i celého těla. Také sem patří bití předměty, házení předmětů na oběť, tahání po zemi, svazování, pálení cigaretami, zavírání do místností a další. A může končit pokusem o vraždu, až zavražděním.

- **Sexuální násilí.** Tento způsob násilí je pro jeho oběti velmi ponižující a stresující. Jedná se o sexuální násilí, pokud násilník sexuálně obtěžuje a vynucuje si určité sexuální praktiky na jeho oběti a tato oběť je bezmocná a nepřeje si to. Tento druh násilí je striktně odsuzující, protože naše sexualita a vše s ní spojené je pro nás intimní oblastí a zasažení do této oblasti nás poznamená na celý život. Oběti sexuálního násilí si ponesou vzpomínky a následky celý život a mohou také trpět posttraumatickým syndromem. Vše se pak může odrazit v budoucích vztazích, které mohou velmi brzy ztroskotat, ale také v neschopnosti navazovat vztahy s opačným pohlavím, nebo strach ze sexuálních a intimních praktik.

⁷ MARREWA, A. *Nenechte si ubližovat*, 2002, str. 175

Do této oblasti spadá nejrůznější obtěžování, vulgární a nepříjemné narážky, dotyky, osahávání, hlazení, vynucování si a konání nejrůznějších praktik na obětech, až po znásilňování, ale i nucení k prostituci. Patří sem praktiky orální, anální i vaginální.

• **Ekonomické násilí.** Oběti domácího násilí bývají závislé na násilnících nejen psychicky, fyzicky, ale i ekonomicky, což jim mnohdy neumožňuje jednoduše opustit tohoto agresora. Mezi mnohé oběti patří matky s dětmi na rodičovské dovolené, které mají minimální příjem, nemají podporu od ostatních členů rodiny, a proto mnohdy zůstávají s agresory za každou cenu. Toto se netýká pouze žen na rodičovské dovolené, ale i mužů, tělesně postižených, kteří mají také minimální příjem, ale i seniorů závislých na svých dětech.

Ekonomické násilí se může projevovat zákazem chození do zaměstnání, poskytováním minimálních financí, nebo úplným odpíráním financí na domácnost, zájmy, či vlastní potřeby oběti. Také omezením přístupu k penězům, zabavováním platebních karet apod. Obětím je odpírán přístup k rodinným, ale i vlastním financím.

• **Sociální izolace.** Oběti domácího násilí žijí mnohdy mimo okolní svět a nemají spojení s rodinou, přáteli, nebo jinými lidmi, jelikož je násilníci drží bez jejich souhlasu doma.

Pachatelé domácího násilí své oběti izolují, omezují je v pohybu, zakazují jim opouštění domácnosti, scházet se s druhými lidmi ze strachu, že by mohlo být násilí prozrazeno, ale také z důvodu žárlivosti a udržování nadvlády nad jejich oběťmi. Oběti se nemohou scházet se svými přáteli, ale i rodinou a nejbližšími, mnohdy nemohou ani telefonovat, jelikož jim násilník sebral telefon, ale jsou i zamykány v domácnostech, bez možnosti opuštění bytu. Násilníci také rozhodují o tom, co mohou oběti nosit na sobě oblečené, s kým se mohou stýkat a co mohou dělat, s kým mohou mluvit a co mohou nosit na sobě.

• **Nebezpečné pronásledování.** Mnoho autorů publikací zahrnuje mezi formy domácího násilí také nebezpečné pronásledování nebo-li stalking. Nebezpečné pronásledování je považováno za trestný čin s účinností od 1. ledna 2010 podle § 354 trestního zákoníku.

Nebezpečné pronásledování se projevuje tím, že jeho aktér obětím stalkingu neustále telefonuje, posílá SMS zprávy, emaily, dopisy, psaníčka, také je sleduje

na každém jejich kroku. Akteři stalkingu čekávají na své oběti před jejich domovy, pronásledují je do jejich zaměstnání, sledují s kým se baví, scházejí a kde tráví čas. Také se snaží kontaktovat oběti skrze třetí osobu, nebo se na ně vyptávají.

Domácí násilí zanechává na jeho obětech mnoho negativních stop a jeho oběti mohou trpět různými druhy psychických problémů. Oběti trpí různými stupni úzkosti, strachu, stresu, depresí, frustracemi. Také se projevuje, krom výše zmíněných stop fyzického násilí, vyhýbáním se okolí, aby nerozpoznalo známky domácího násilí, ale i ztrátou sociálních kontaktů, ztrátou zaměstnání nebo koníčků. Oběti domácího násilí jsou velmi často na násilnících závislé po finanční stránce, proto mnohdy utíkají skoro s prázdnými rukama, pouze s nejnnutnějšími věcmi, proto zde hrozí ztráta bydlení, možnost přijít o vše. Také mohou samy ubližovat, trpět poruchami příjmu potravy, ale i propadnout návykovým látkám, či se pokusit o sebevraždu.

1.3 Příčiny domácího násilí

Obrovský vliv na domácí násilí i násilí všeobecně, má zaujetí společnosti samotným násilím. Násilí, jeho projevy a následky vidíme kolem sebe denně. Setkáváme se s ním nejen v televizích, rádiích, na ulici, v časopisech i novinách, ale také na internetu.

Již mnoho autorů publikací zabývajících se domácím násilím se zabývalo otázkou, proč se tento jev neustále objevuje. Není však možné jednoznačně určit a vysvětlit příčiny domácího násilí. Ne vždy je domácí násilí spojeno s nedostatkem financí, nebo nízkou inteligencí, či postavením. Domácí násilí se objevuje i u velmi inteligentních a zámožných lidí.

Dle Gellese (1987) rozeznáváme jedenáct různých faktorů, které mohou mít vliv na vznik domácího násilí. Do těchto faktorů patří čas, který rodina tráví spolu, čili čím déle a častěji jsou spolu, tím více mohou vznikat konfliktní situace. Dále sem patří rozdílný věk a pohlaví členů rodiny, stres, pestrost činností a zájmů, intenzita prožívání rodinných vztahů, nevhodné řešení konfliktních situací v rodině. Dalšími rizikovými faktory jsou zneužívání práva ovlivňovat další členy rodiny, přisuzování rolí jednotlivým členům rodiny společností, uzavřenost a soukromost rodiny, nedobrovolné členství v rodině

a vnitřní důkladná znalost členů rodiny, která může být používána negativním způsobem proti druhým členům.⁸

Dalšími rizikovými faktory jsou rozvodovost a manželství trvající déle jak 10-20 let, ale i porucha osobnosti, stres, motivace při dosahování poslušnosti žen, alkohol a drogy. Také je důležité brát v potaz generační přenos násilí nebo-li transgenerační přenos týrání. A zde jsou rizikové ty skupiny lidí, na kterých bylo pácháno domácí násilí v jejich dětství.⁹

Jednofaktorové teorie sloužily původně k vysvětlování příčin domácího násilí, v současné době však dominují multifaktorové teorie. Multifaktorové teorie spojují jednofaktorové teorie do interaktivního modelu, kde jsou propojeny dříve izolované teorie a jsou zde zahrnuty dnešní oficiální názory. Domácí násilí je chápáno jako složitě a komplexně podmíněný jev. Mezi nejznámější multifaktorové teorie patří kauzální model D.G. Duttona, který je zaměřen na 4 strukturální roviny zdrojů a příčin domácího násilí.¹⁰

Jednofaktorové teorie:¹¹

- **Psychologické teorie domácího násilí.** Tato teorie je zaměřena na psychiku agresora a hlavní příčiny páchání domácího násilí přisuzuje povahovým zvláštnostem pachatele. Zkoumá typické rysy osobnosti agresora. Zde jsou také zkoumány psychické vlastnosti obětí domácího násilí, které také představují určitou psychologicky ohraničenou skupinu.
- **Sociologické teorie domácího násilí.** Tato teorie vznikla později, až po skončení psychiatrizace problematiky domácího násilí. Zde bylo domácí násilí přisuzováno typicky mužské společnosti a příčiny jsou zde v sociostrukturálních jevech, spojené s uplatňováním moci ve společnosti.

⁸ BENTOVIM, A. *Týrání a sexuální zneužívání v rodinách*, 1998, str. 19

⁹ VYKOPALOVÁ, H. *Sociálně patologické jevy v současné společnosti*, 2002, str. 34, 35

¹⁰ ČÍRTKOVÁ, L. *Forenzní psychologie*, 2004, str. 244, 245

¹¹ ČÍRTKOVÁ, L. *Forenzní psychologie*, 2004, str. 244, 245

- **Biologicko-genetické teorie domácího násilí.** V této teorii byly zkoumány genetické dispozice k domácímu násilí, ale tato teorie brzy zanikla, protože pouze vysvětlovala predispozice k agresivnímu chování.

Multifaktorové teorie dle D.G. Duttona: ¹²

- **Makrosystémové příčiny.** Převládající hierarchie hodnot zaměřená na nadvládu a dominanci mužů podporuje domácí násilí.
- **Exosystémové příčiny.** Tato rovina je zaměřena na bezprostřední životní okolí jednotlivců. Důležitými prvky jsou zde formální a neformální sociální struktury, se kterými se člověk během svého života setkává a je jimi ovlivňován.
- **Mikrosystémové příčiny.** Příčinou zde bývá rodina agresorů a obětí domácího násilí. Mohou se zde objevit nejrůznější situace a okolnosti, které mohou zvýšit náchylnost k projevům domácího násilí.
- **Ontogenetické příčiny.** Tyto příčiny jsou zaměřené na individuální charakteristiky pachatelů a obětí domácího násilí a na jejich vzájemné interakce.

Faktory, které jsou spojovány s domácím násilím, a na kterých se shodují odborníci: ¹³

- **Cykličnost násilí.** Mezigenerační přenos násilí je jeden z důležitých faktorů vzniku a přetrvávání domácího násilí.
- **Psychopatologická vysvětlení.** Zakořeněné pocity nespokojenosti, hněvu a podrážděnosti jsou spojovány s neschopností kontrolovat impulsy k násilnému chování vůči partnerovi nebo dětem.
- **Sociálně – kulturní modely – tzv. ekologická vysvětlení.** Společenská a ekonomická deprivace může měnit vysoce rizikové jedince v pachatele domácího násilí, který se snaží zvládnout stresující událost.

¹² ČÍRTKOVÁ, L. *Forezní psychologie*, 2004, str. 245-247

¹³ BENTOVIM, A. *Týrání a sexuální zneužívání v rodinách*, 1998, str. 25-27

- **Sociálně – interakční vysvětlení.** Toto vysvětlení je zaměřené na interakční procesy mezi rodiči a dětmi v konkrétním rodinném kontextu i v kontextu větších sociálních struktur. Otázkou zde je, proč se rodiče dopouštějí násilí na svých dětech.

1.4 Subjekty domácího násilí

V problematice domácího násilí jasně rozeznáváme kdo je zde pachatel, agresor domácího násilí a kdo oběť. Pachatel využívá své moci a nadvlády nad slabším členem rodiny, který se nedokáže bránit. Oběti domácího násilí trpí tím, že je týrá někdo, koho milovali a věřili mu, ale také trpí neskutečnou vnější i vnitřní bolestí.

Psychologické typy pachatelů domácího násilí dle Čírtkové (2003) :¹⁴

- **Čistý typ domácího násilníka.** Tento člověk se projevuje mimo rodinu jako slušný až kultivovaný, často vysoce kvalifikovaný. Říkáme o něm, že má dvě tváře, protože násilně se chová pouze doma za zavřenými dveřmi.
- **Směšený typ násilníka.** Násilník se chová agresivně nejen v rodině, ale i v širokém okolí, má problémy s autoritami, morálkou i zákony.
- **Rozpadlý alkoholik.** Domácí násilí je zde spojováno s přítomností alkoholu a v této situaci je řešení domácího násilí velmi složité. Alkoholik může napadat i více členů rodiny.
- **Agresor s výrazně problematickou osobností.** Tento typ násilníků je spojován s duševními poruchami a není příliš častý. Může se objevit paranoidita, žárlivost, sadistické sklony a sexuální nápadnost.
- **Jiný pachatel.** Do tohoto typu patří všechny ostatní typy násilníků.

¹⁴ MARKOVÁ, E., VENGLÁŘOVÁ, M., & BABIAKOVÁ, M., et al. *Psychiatrická ošetrovatelská péče*, 2006, str. 179

Dělení násilníků dle pohlaví podle Špatenkové (2011):¹⁵

- **Muži jako násilné osoby.** Dle výzkumů je v případě domácího násilí typickým pachatelem muž. Domácího násilí se nejčastěji dopouštějí muži, kteří vyrostli v násilných rodinách, jsou majetnickí a žárliví, vyznávají tradiční hodnoty dělení genderových rolí, mají násilné sklony, vykazují problematické sexuální chování, chovají se jako malé dítě, mají „dvě tváře“, nejsou schopni převzít odpovědnost.
- **Ženy jako násilné osoby.** Nejen muži, ale také ženy mohou být pachateli domácího násilí a mohou páchat všechny druhy domácího násilí. Násilné ženy trpí více psychickými poruchami a jinými zdravotními problémy než násilní muži. Tyto ženy bývají žárlivé, zneužívají alkohol nebo drogy, projevují se agresivně i na veřejnosti, vyhrožují a používají psychický nátlak.

Existují dva hlavní pohledy na domácí násilí:¹⁶

Tyto dva pohledy se shodují v tom, že domácí násilí se zásadně liší od jiných podob kriminality mezi lidmi, kteří se neznají a mezi těmi, kteří se znají.

- **Kriminologický přístup.** V tomto přístupu je na násilí pohlíženo bez ohledu na pohlaví pachatele i oběti. Domácí násilí může být páčáno jak na ženách, tak na mužích.
- **Feministický přístup.** Tento přístup je zaujatý pro ženskou perspektivu v nazírání problému. Motivací jsou zde patriarchální hodnotové stereotypy, kdy se snaží agresori kontrolovat své ženské oběti. Tato teorie pracuje s tím, že stres vyvolává strach a vztek a toto je u mužů svedeno do agrese proti ženám. K násilí mužů na ženách nedochází z důvodu ztráty kontroly, ale je volbou a rozhodnutím.

Nejčastějšími oběťmi domácího násilí jsou ženy. Dalšími oběťmi mohou být i děti, senioři, muži a zdravotně postižení lidé. Oběti domácího násilí pocházejí ze všech sociálních struktur, mají různé vzdělání a vyznávají různé náboženství. Také se liší věkem,

¹⁵ ŠEVČÍK, D., & ŠPATENKOVÁ, N., et al. *Domácí násilí – kontext, dynamika a intervence*, 2011, str. 65-76

¹⁶ ČÍRTKOVÁ, L. *Forezní psychologie*, 2004, str. 247-249

jejich kulturou, a stylem života. O obětech domácího násilí bude podrobně hovořeno v kapitole s názvem: „Ohrožené skupiny“.

1.5 Dílčí závěr

Je důležité, abychom odlišili domácí násilí od běžných rodinných hádek a krizí. K tomuto odlišení nám pomůže přímé dotazování aktérů. Rozdíl mezi domácím násilím a běžnou hádkou v rodině je to, že domácí násilí není vyprovokované obětí. Domácí násilí se také objevuje pravidelně a opakovaně, a především jsou zde důležité pocity obětí domácího násilí. Tyto oběti pociťují především strach z toho, že se bude násilí opakovat.¹⁷

Domácí násilí se týká nejen žen, dětí, seniorů, ale i mužů a zdravotně postižených. Pachatelé tohoto násilí ubližují obětem fyzicky, psychicky, sexuálně, ekonomicky, vystavují je sociální izolaci a mohou je pronásledovat na každém jejich kroku.

Abychom mohli hovořit o domácím násilí, musí tento jev splňovat několik požadavků. **Násilí, které označujeme jako domácí násilí, probíhá skrytě, nenápadně, za zavřenými dveřmi domácnosti, probíhá opakovaně se stupňující tendencí. Je zde jasné rozdělení rolí mezi pachatelem a jeho obětí.** Domácí násilí není jen jednorázový jev, ale je pácháno opakovaně. Oběti domácího násilí musí dennodenně snášet bolest a utrpení, kterému je vystavují pachatelé tohoto násilí. Proto se u obětí objevuje mnoho následků, které jim ovlivňují život.

Problematice domácího násilí je třeba věnovat se velmi pozorně, protože se tento jev může týkat téměř každého z nás. Určitě každý z nás známe někoho nebo víme o někom, kdo se setkal s určitými formami domácího násilí. Toto násilí zanechává na svých obětech následky, které si ponosou celým svým životem. Jejich život už nemusí být nikdy stejný jako život před domácím násilím. Tyto oběti mají nejen fyzické

¹⁷ MARKOVÁ, E., VENGLÁŘOVÁ, M., & BABIAKOVÁ M., et al. *Psychiatrická ošetrovatelská péče*, 2006, str. 178

a psychické následky, ale také strach navazovat vztahy s druhými lidmi, nebo věřit někomu, užívat si zbytek života a být šťastný.

Protože je domácí násilí jev, který se opakuje, může dojít k rozvoji takzvaného syndromu týrané osoby. Tento syndrom zahrnuje specifické charakteristiky a důsledky domácího násilí a jeho oběti nedokážou efektivně bojovat s tímto násilím. Patří sem symptomy posttraumatické stresové poruchy, naučená bezmocnost a sebezničující zvládací strategie.¹⁸

¹⁸ ŠEVČÍK, D., & ŠPATENKOVÁ, N., et al. *Domácí násilí – kontext, dynamika a intervence*, 2011, str. 42-44

2. OHROŽENÉ SKUPINY

Oběťmi domácího násilí nejsou jen ženy, které jsou však nejčastějšími oběťmi, ale toto násilí může být páčáno i na dětech, mužích, seniorech a zdravotně postižených, ale i osobách LGBT (lesby, gayové, bisexuálové, transgenderové osoby, transsexuálové a další osoby s nestandardním sexuálním zaměřením).

Domácí násilí, jeho pojetí a charakteristiky prochází postupným vývojem, mění se jeho vnímání, ale i posuzování. Nejčastěji bylo domácí násilí považováno, jako násilí mezi partnery, postupem času je toto násilí chápáno i ve smyslu transgeneračního týrání. Domácí násilí se neobjevuje jen mezi partnery, ale i dospělé děti mohou týrat své rodiče, či seniory fyzicky, psychicky i ekonomicky.¹⁹

2.1 Domácí prostředí obětí

Rodina a rodinné prostředí je velmi důležité pro rozvoj a vývoj jedince. Toto prostředí by mělo být přátelské a láskyplné. Rodina je určité uzavřené společenství lidí, které by mělo plnit své funkce. Mezi tyto funkce patří zabezpečování chodu společnosti narozením nových členů rodiny, ale i morální, emocionální, ekonomické zabezpečení svých členů, předávání kulturních hodnot a zkušeností. Lidé v rodině se snaží uspokojovat potřeby svých členů, ale také si předávají určité vzorce chování, jednání, styl komunikace, ale i hodnotovou orientaci, normy, kulturní vzorce a další. To, jak se jednotliví členi rodiny chovají mezi sebou, nás ovlivní po zbytek našeho života a i my se budeme podobně chovat k dalším osobám ve společnosti.

Domácí násilí se od ostatních druhů násilí liší místem činu, a tím je domácí prostředí. Toto násilí je násilí, které se odehrává doma za zavřenými dveřmi a mezi lidmi, kteří jsou si velice blízcí. Samozřejmě se pachatel domácího násilí může chovat násilně ke své oběti také i mimo domov, ale domov je nejčastější místo, kde k tomuto jevu dochází. Dalším rozdílem mezi jinými druhy násilí je, že oběti domácího násilí vždy znají pachatele násilí. Většinou je velmi problematické toto násilí objasnit, protože oběti nemusí

¹⁹ ČÍRTKOVÁ, L. *Forenzní psychologie*, 2004, str. 239

vykazovat žádné zřetelné znaky toho, že je někdo týrá. Oběti domácího násilí se velmi často stydí, že je jim ubližováno, nebo se bojí o tomto problému hovořit.

Dle Dunovského (1986) se dělí rodiny dle funkce takto: ²⁰

- **Funkční rodina.** Tato rodina zajišťuje prospěch dítěte.
- **Problémová rodina.** Rodina neplní funkce, ale funguje a neohrožuje dítě.
- **Dysfunkční rodina.** Objevují se vážnější problémy ohrožující vývoj dítěte.
- **Afunkční rodina.** Rodina přestává plnit svůj účel a ohrožuje existenci dítěte.

Příčinami toho, že selže rodina ve výchově dítěte, mohou být dle Dunovského (1986) tyto důvody: ²¹

- **Rodiče se nemohou o dítě starat.** Příčinami mohou být přírodní katastrofy, ekologické problémy, válka, nezaměstnanost, ale i smrt, onemocnění a invalidita rodičů.
- **Rodiče se nedovedou o dítě starat.** Zde bývá příčinou nezralost rodičů a jejich věk. Problematické bývá například, když se narodí zdravotně postižené dítě.
- **Rodiče se nechtějí o dítě starat.** Rodiče nemají o svoje dítě zájem z důvodu maladaptivní, disharmonicky vyvinuté nebo psychopatické osobnosti.

2.2 Ženy jako oběti domácího násilí

Velmi často se objevují nejrůznější příběhy, ať už v televizi, na internetu, nebo v knihách, které poukazují na problematiku domácího násilí. V těchto příbězích se ženy objevují jako nejčastější oběti domácího násilí. Proč tomu tak je? Je to tím, že ženy jsou už od přírody slabé, nevinné bytosti, spojené s představami o křehkých vílách, které se velmi málo umí bránit silnějším osobám? Nebo je to především tím, že i současná

²⁰ VYKOPALOVÁ, H. *Sociálně patologické jevy v současné společnosti*, 2002, str. 25

²¹ VYKOPALOVÁ, H. *Sociálně patologické jevy v současné společnosti*, 2002, str. 25

moderní společnost, hlavně muži, udržují představy z dávných dob o tom, že ženy jsou podřadné, závislé na mužích a jsou zde pouze od toho, aby rodily a vychovávaly děti?

Domácí násilí je bohužel velmi častý jev, nikoli ojedinělý. Je však zřejmé, že je daleko větší počet žen, které jsou doma týrány, než je známo. Tyto ženy se mnohdy za domácí násilí stydí, a proto nechtějí o tomto problému mluvit a někomu se svěřit. Oběťmi domácího násilí mohou být ženy ze všech věkových, sociálních a kulturních skupin. Také zde nerozhoduje vzdělání nebo styl života ženy. Ženy mohou být týrány nejen svými manžely, partnery, ale i dalšími rodinnými příslušníky, svými dětmi, ale i lesbickými partnerkami.

Opuštění svých partnerů a manželů je pro ženy velmi těžké, neboť mnohdy mají malé děti a nemají kam jít. Ženy, které jsou na rodičovské dovolené, mají omezený přísun peněz a toto je jeden z důvodů, proč zůstávají tam, kde jim je ubližováno a kde jsou týrány. Jen malé množství žen dokáže domácí násilí zarazit již v jeho počátcích, a tím zamezit jeho dalšímu rozvoji. Většina žen nedokáže s tímto problémem sama bojovat, a proto je nutné hovořit o této problematice a možnostech řešení neustále dokola.

Domácí násilí páchané na ženách je jedním z největších problémů týkajících se porušování lidských práv a také ho můžeme označovat za jeden z největších celosvětových problémů. V Evropské unii, v intimním partnerském násilí, 9 z 10 obětí jsou ženy. Domácí násilí páchané na ženách je stále velmi rozšířeným jevem i přes to, že je boj proti násilí páchaném na ženách potvrzen v Chartě žen (2010), Strategii pro rovnost žen a mužů 2010-2015 Evropské komise a Stockholmském programu pro roky 2010-2014.²²

Mezi nejohroženější ženské oběti domácího násilí patří mladší ženy, které jsou rozvedené, nebo odloučené, s nižším příjmem.²³

Dle Dobrzynské-Mesterhazy je typická ženská oběť domácího násilí ekonomicky závislá na svém partnerovi, je mu podřízená a poslušná, nestýká se s ostatními lidmi,

²² HRONOVÁ M., VAVROŇOVÁ, M., & PROKOPOVÁ Z. *EU: násilí na ženách je jedním z největších globálních problémů*, 2012, str. 10

²³ BURIÁNEK, J., et al. *Domácí násilí – násilí na mužích a seniorech*, 2006, str. 16

je vystrašená, má pocity bezmoci, beznaděje a bezcennosti a vinu svaluje na sebe. Tato žena si myslí, že situace, do které se dostala, nemá řešení. Omlouvá chování svého partnera, na kterém je emocionálně závislá, doufá, že se změní a stydí se o tomto násilí mluvit. Oběť domácího násilí používá sex jako pokus o upevnění vztahu s partnerem.²⁴

Mezi nejčastější znaky domácího násilí, které je na ženách pácháno, patří vydírání, vyhrožování unesením dítěte, příkazy a zákazy, kontrola, odpírání spánku a jídla, zamykání a všechny znaky fyzického a sexuálního násilí. U žen, na kterých je pácháno domácí násilí, se objevují psychické poruchy, deprese, úzkosti až fobie. Ženy jsou mnohdy v pracovní neschopnosti po fyzickém napadení, nebo se mohou léčit ve zdravotnických zařízeních, či dokonce na psychiatrii. Také velké množství žen se pokouší o sebevraždu, nebo tento čin dokoná. Velkým problémem je také alkoholismus a závislosti obětí domácího násilí. Protože velká část společnosti tuto problematiku domácího násilí přehlíží a odmítá, než aby byla akceptována, je řešení tohoto násilí mnohdy nelehké. Také projevy domácího násilí nejsou vždy jasně prokazatelné a nemusejí být další svědci, proto se může stát, že oběť domácího násilí ustoupí od řešení tohoto problému a raději se snaží přizpůsobit chování násilníka.²⁵

Mezi hlavní důvody, proč týrané ženy neopustí muže, který je týrá, mohou patřit kulturní hodnoty a genderové stereotypy, strach z partnera, ekonomická závislost, nejistota bydlení, finanční zabezpečení a absence místa, kam by mohly utéct.²⁶

Dle sociologické sondy, provedené občanským sdružením Rosa, se na toto sdružení obrací ročně okolo 230 žen, které se staly oběťmi domácího násilí. V roce 2011 tento počet vzrostl o 25 %. Statistika z roku 2011 obsahuje data od 233 klientek. Nejvíce klientek, které se obrátily na sdružení Rosa v tomto roce, bylo ve věkové skupině 35-39 let (27 %). Nejčastějšími oběťmi byly ženy se středoškolským vzděláním (54,2 %) a muži, kteří se dopouštějí domácího násilí, mají také nejčastěji středoškolské vzdělání (32,5 %). Celkem 43,1 % klientek bylo úplně, či částečně ekonomicky závislé na svém partnerovi a nejvíce žen bylo v manželském nebo partnerském svazku 6 – 10 let (27,9 %). Více

²⁴ ŠEVČÍK, D., & ŠPATENKOVÁ, N., et al. *Domácí násilí – kontext, dynamika a intervence*, 2011, str. 92

²⁵ VYKOPALOVÁ, H. *Sociálně patologické jevy v současné společnosti*, 2002, str. 45, 46

²⁶ BURIÁNEK, J., et al. *Domácí násilí – násilí na mužích a seniorech*, 2006, str. 25

než polovina žen (57,5 %) uvedla, že i jejich původní rodina byla problematická a 76,8 % mužů, kteří se dopouštěli domácího násilí, také pocházelo z problematické rodiny. Tyto klientky uvedly, že 100 % z nich bylo obětí psychického násilí, 77,3 % obětí fyzického násilí, 66,5 % obětí ekonomického násilí a 40 % obětí sexuálního násilí. Těchto 233 žen mělo dohromady ve vztahu 320 dětí a z těchto dětí se 293 (91,5 %) stalo svědky domácího násilí.²⁷

2.3 Muži a domácí násilí

Domácí násilí páchané na mužích není tak častým jevem, jako toto násilí páchané na ženách. Může to být tím, že tato problematika není tak dobře zpracována, jako problematika domácího násilí u žen. Nebo také tím, že muži se daleko více stydí za to, že je někdo v domácím prostředí týrá, a proto o něm mluví daleko méně, než ženy. Muž byl ve společnosti vždy brán za někoho, kdo je silný, neporazitelný a má vyšší postavení, jak žena, proto pokud ho někdo doma týrá, je to pro něj velmi ponižující.

Ohrožení jsou především muži, kteří jsou závislí na svých partnerkách nejen psychicky, ale i ekonomicky, jsou submisivní, neagresivní. Muži, kteří mají nízkou sebeúctu, sebevědomí a neumí se dobře prosazovat. Také muži psychicky nemocní, se zdravotními problémy.

Domácí násilí páchané na mužích vykazuje stejné znaky, jako násilí páchané na ženách. Toto násilí je také pácháno opakovaně mezi blízkými osobami doma za zavřenými dveřmi, má stupňující tendenci, je zde jasné rozdělení rolí agresora a oběti, a agresor využívá při svém násilí svou moc a strach oběti.

Na mužích může být páháno jak psychické násilí, tak fyzické, sexuální, ale i ekonomické násilí, mohou být sociálně izolováni a pronásledováni svými blízkými. Na mužích, kteří jsou oběťmi domácího násilí, je nejčastěji ženami páháno psychické násilí.

²⁷ http://www.rosa-os.cz/fileadmin/rosa/STATISTIKA_ROSA_za_rok_2011.pdf

Příčinami vzniku domácího násilí na mužích mohou být závislosti obou partnerů na drogách, alkoholu, gamblerství, ale i různé psychické problémy, násilné chování, finanční problémy v rodině, nezaměstnanost a další.

Muži, kteří zažívají domácí násilí, mívají strach z násilí jako takového, mohou být ohroženi ztrátou domova, vznikají problémy v jejich otcovské roli a také se mohou objevit problémy v navazování dalších vztahů. Zažívají negativní emoce v podobě hněvu, vzteku, zlosti, bezmocnosti, snižuje se jim sebeúcta, sebevědomí a sebehodnocení.²⁸

První výzkum v České republice, který byl zaměřen na mužské oběti domácího násilí, provedl kolektiv autorů v čele s Jiřím Buriánkem v roce 2004. Tato pilotní sonda obsahovala 458 respondentů, starších 18 let. Až 30% mužů v tomto výzkumu zažilo v partnerském vztahu urážky a slovní agrese. 4% mužů uvedla, že slovní agrese vyústila do fyzického násilí. Mezi psychické násilí patřily především znaky žárlivosti partnerek a snaha o kontrolu partnera. Na násilí partnerek měl vliv především alkohol, drogy a agresivita na veřejnosti.²⁹

Gadd, Farral, Dallimor a Lombard (2002) dělí muže v problematice domácího násilí dle této typologie:³⁰

- **Victim of domestic abuse – oběť domácího násilí.** Tito muži jsou skutečnými oběťmi domácího násilí a násilí nevyvolávají.
- **Retaliator – represor.** Do této skupiny patří muži, kteří se zachovávají ke své partnerce násilně, pokud násilí páchané na nich samotných trvá dlouhou dobu. Jedná se spíše o určitou odvetu svým partnerkám.
- **Equally abusive, equal combatants – sobě rovní násilníci.** Násilí mezi partnery je vzájemné.

²⁸ ŠEVČÍK, D., & ŠPATENKOVÁ, N., et al. *Domácí násilí – kontext, dynamika a intervence*, 2011, str. 100

²⁹ BURIÁNEK, J., et al. *Domácí násilí – násilí na mužích a seniorech*, 2006, str. 39 – 41, 79, 80

³⁰ ŠEVČÍK, D., & ŠPATENKOVÁ, N., et al. *Domácí násilí – kontext, dynamika a intervence*, 2011, str. 104-106

- **Primary instigators – hlavní provokatér.** V této skupině jsou muži, kteří jsou primárními násilníky.

2.4 Násilí páchané na seniorech a zdravotně postižených

Problematika domácího násilí se nevyhýbá ani seniorům a zdravotně postiženým, i oni se mohou stát oběťmi domácího násilí. O této problematice se nehovoří dlouhou dobu, až v poslední době několika let začaly vycházet knihy, které se touto problematikou zabývají. Tyto knihy, které jsou zaměřené na seniory a zdravotně postižené, mohou popisovat nejen domácí násilí na seniorech, ale také násilí na nich páchané všeobecně, ale i popis poslední části lidského života, stárnutí a s ním spojené neoddělitelné životní změny.

Senioři.

Senioři mnohdy nerozpoznají, že je jejich příbuzní, či partneři týrají, protože je mohou velmi milovat a tento fakt si nechtějí vůbec připustit. Nebo nechtějí domácí násilí hlásit ze strachu ze samoty, nebo dokonce násilí zapírají a skrývají. Jejich příbuzní se mohou starat, nebo se chovat k nim normálně, mile a starostlivě, ale pokud dojde k nějaké situaci a senior se stane závislým na nich, může se jejich jednání změnit. Tato změna je pro seniory velmi bolestivá a jsou velmi překvapeni, čeho se u svých blízkých dočkali. Proto je důležité povšimnout si každého příznaku toho, že je na seniorech pácháno domácí násilí. Je nutné je velmi dobře vyslechnout a zhodnotit, zda způsobené zranění, či psychické problémy souvisí s domácím násilím nebo pouze s bytovými podmínkami, ve kterých senior žije, či osobností seniora.

Domácím násilím jsou ohroženi především psychicky a zdravotně postižení senioři, mající špatný zdravotní stav, porušené kognitivní a komunikační funkce. Také senioři, kteří jsou na svých partnerech či rodinných příslušnících závislí nejen psychicky, fyzicky, také ekonomicky a hlavně ti se sníženou soběstačností. Velkým rizikem pro vznik domácího násilí na seniorech je také dezorientace starých lidí, různé psychické vlastnosti a onemocnění, demence a Alzheimerova choroba. Také jsou ohroženi ti senioři, kteří jsou sociálně izolováni, žijí s agresorem a jsou na něm závislí.

Nejvíce ohroženými oběťmi domácího násilí, páchaném na seniorech, jsou ženy vdovy, které žijí v domácnosti se svým synem, který je závislý na alkoholu nebo drogách a je psychicky nemocný. Tento syn je ekonomicky odkázaný na svoji matku, její domov a matka jej nemůže vyhodit z bytu, protože je na něj velmi fixovaná.³¹

Příčinami domácího násilí, páchaném na seniorech, mohou být špatné rodinné vztahy, nemoc agresora, vliv dědičnosti, výchovy, ale také převaha ekonomických zájmů a současné společnosti. Mezi nejčastější příčiny konfliktů v rodině patří neshody v rodině, vzájemné vztahy a velkým problémem jsou také mezigenerační problémy, především mezi prarodiči a vnoučaty.³²

Domácího násilí na seniorech se mohou dopouštět jejich partneři, ale i děti, vnoučata, či jiní příbuzní. Domácí násilí páchané na seniorech může vykazovat všechny formy domácího násilí a to násilí psychické, fyzické, ekonomické, sexuální, sociální izolaci a stalking.

Teorie možných příčin domácího násilí na seniorech:³³

- **Situační model.** Zde dochází k domácímu násilí z důvodu přetížení pečovatele.
- **Teorie směny.** Příčina je v nevyváženosti přijímané a poskytované pomoci mezi pečovatelem a seniorem.
- **Politicko-ekonomická teorie.** Důvodem je společenské přesunování seniorů na okraj společnosti a jejich sociální vyloučení.
- **Feministická teorie.** Nebezpečím je připisování péčování o seniory ženské roli a s tím spojená sociální izolace žen, depresivnost a stereotypnost péčování.
- **Psychopatologie.** Tato teorie vidí důvody domácího násilí na seniorech v mentálně a emocionálně narušeném pachateli.

³¹ ŠPATENKOVÁ, N., et al. *Krizová intervence pro praxi, 2004, str. 133*

³² BURIÁNEK, J., et al. *Domácí násilí – násilí na mužích a seniorech, 2006, str. 82-85*

³³ ŠPATENKOVÁ, N., et al. *Krizová intervence pro praxi, 2004, str. 131, 132*

- **Teorie sociálního učení.** V této teorii je důvodem násilí na seniorech to, že pachatelé byli sami oběťmi domácího násilí v dětství.
- **Ekologický model.** Současná společnost se příkládá především k této teorii, která vidí příčiny násilí na seniorech jako výsledek individuálních, interpersonálních a společenských faktorů. Příčiny násilí jsou propletené, ale také těžko objasnitelné.

Příznaky domácího násilí páchaného na seniorech mohou být:³⁴

- **Psychické násilí.** Mezi příznaky psychického násilí na seniorech patří psychická labilita, skleslost, zmatenost, deprese, plačtivost, uzavírání se do sebe, pasivita, apatie, úzkost, strach, bezradnost, rezignovanost, pocit beznaděje a bezmoci. Dalšími příznaky jsou změna příjmu potravy, problémy se spánkem, neochota mluvit otevřeně, nepravděpodobné, smyšlené příběhy, nerozhodnost, poddajnost, podlézavost, stud, vyhýbavost, neschopnost adekvátně reagovat, regresivní projevy a vyhledávání pečujícího chování.
- **Fyzické násilí.** Domácí násilí na seniorech ve formě fyzického násilí se projevuje známkami modřin, podlitin, stop po bití, kopání, škrábance, říznutí, výrony, vpichy a popáleniny neobvyklé typem či místem. Dalšími znaky jsou nejasné pády a úrazy, stesky na týrání, známky po omezování pohybu, opakovaná chybná podání léků, podvyživenost, dehydratace, zanedbaná péče o hygienu a zevnějšek a bolesti při doteku, známky dušení a další.
- **Sexuální násilí.** Tato forma násilí se projevuje stesky na sexuální obtěžování a zneužívání, nejasné změny chování, agrese, sebepoškozování, stěžování si na bolesti břicha, nejasné krvácení z pochvy a konečníku. Dále vracející se záněty genitálu, podlitiny v oblasti genitálu či prsů, potřáskané, potřísněné nebo zakrvácené oblečení.
- **Ekonomické a materiální zneužívání.** Toto zneužívání se projevuje neobvyklými či pro daného člověka atypickými výdaji peněz, které jsou také v jeho rozporu, změny závěti nebo vlastnictví ve prospěch nových lidí nebo jiných příbuzných. Také je zarážející mizící majetek, šperky a osobní věci, podezřelé přesuny peněz pomocí platebních karet,

³⁴ ŠEVČÍK, D., & ŠPATENKOVÁ, N., et al. *Domácí násilí – kontext, dynamika a intervence*, 2011, str. 127-129

nedostatek pohodlí, neléčené zdravotní problémy a úroveň péče o sebe samotné neodpovídá ekonomické situaci seniorů.

• **Zanedbávání péče.** To, že je péče o seniora nedostatečná, poznáme z toho, že je v jeho domácnosti nepořádek, nečistota, zavšivení, je zde špinavé ložní prádlo. V této domácnosti je zápach moči a fekálií, senior je dehydrovaný a podvyživený, jeho léky i potraviny jsou prošlé nebo plesnivé, chybí základní potraviny a nejsou zde předměty osobní potřeby. Senior může mít patrné známky dekubitů, je pozdě ošetřován se svými chorobami, poraněními, a pokud je hospitalizován, jeho léčba má rychlou odezvu.

Někteří autoři hovoří v souvislosti s problematikou násilí na seniirech o syndromu týraného, zneužívaného a zanedbávaného seniora. Týrání popisuje zlé, bezcitné a hrubé nakládání s druhou osobou, která toto bere jako velké příkoří. Zneužíváním je zde myšleno zneužívání důvěřivosti seniora s cílem vlastního obohacení, získání výhod, vlivu a moci. Pokud jde o zanedbávání, tak může docházet k odpírání, opomenutí či selhání péče o seniora.³⁵

Prevenici domácího násilí páchaného na seniirech napomáhá, pokud budou senioři udržovat sociální kontakty, mít dostatek přátel i mimo domov, budou se scházet ve svých domovech a zapojovat se do komunitních aktivit. Také napomáhá, nenechávat si posílat peníze z důchodu na bankovní účty, nežít s někým, kdo se již v minulosti dopustil násilného chování nebo zneužívání návykových látek. Důležité je nenechávat domov bez dozoru, nepodepisovat dokumenty, kterým senioři nerozumí. Pro rodinné příslušníky seniorů je důležité udržovat s nimi úzké vztahy, i s jejich přáteli, spolupracovat s odborníky a nadměrně se nepřetěžovat v péči o seniory.³⁶

Zdravotně postižené osoby.

Domácí násilí se nevyhýbá ani zdravotně postiženým osobám, které mohou mít nejrůznější psychické nebo tělesné problémy. Lidé, kteří pečují o blízké, kteří jsou

³⁵ ŠEVČÍK, D., & ŠPATENKOVÁ, N., et al. *Domácí násilí – kontext, dynamika a intervence*, 2011, str. 129

³⁶ <http://www.rosa-os.cz/nasili-na-seniorech/prevence-nasili-na-seniorech/>

zdravotně postižení, se mohou na nich dopouštět všech forem domácího násilí. Nejvíce ohroženými jsou osoby se zdravotním postižením, které vyžadují neustálou pomoc a péči rodiny. Pečující členové rodiny se starají o základní potřeby postižených, jejich hygienu, vyprazdňování, stravování, podávání léků a další. Zdravotně postižení jedinci jsou mnohdy zcela odkázáni na pomoc a péči druhých lidí. V první řadě se o tyto osoby starají příbuzní nebo jejich partneři a tato pomoc může být vyčerpávající a tudíž velmi náročná.

Tito lidé jsou ohroženi domácím násilím, protože se nedokážou tak dobře bránit násilí, jako zdraví lidé. Tělesné postižení jim nedovolí odvrátit fyzický útok nebo utéct. Z důvodu sociální izolace, poruch komunikačních dovedností, či snížení mentálních schopností, se velmi těžko obražejí na někoho s prosbou o pomoc. Mentálně postižení lidé nedovedou dobře odhadnout, že se vůbec jedná o domácí násilí, nebo nedovedou popsat tento jev.³⁷

Projevy domácího násilí páchaného na zdravotně postižených se podobá násilí na seniorech. Nejčastějším pachatelem tohoto násilí je minulý nebo současný partner zdravotně postižených, poté rodiče postižených. Toto domácí násilí se může projevovat ve formě psychického, fyzického, sexuálního násilí, ale i zanedbávání druhou osobou a vlastní zanedbání, kdy jsou postižené osoby zanechány bez pomoci a péče.³⁸

Mezi hlavní důvody, proč senioři nebo zdravotně postižené osoby neopustí rodiny, či osoby, které je týrají, patří citové momenty, sociální izolace, nižší ekonomický i obecně adaptační potenciál, zdravotní problémy, prestiž a další.³⁹

2.5 Děti a domácí násilí

Týrání, zneužívání a zanedbávání dítěte nebo-li syndrom CAN je: „*Jakékoli nenáhodné, preventabilní, vědomé (případně i nevědomé) jednání rodiče, vychovatele anebo jiné osoby vůči dítěti, jež je v dané společnosti nepřijatelné nebo odmítané*

³⁷ ÚLEHLOVÁ, D., et al. *Problematika domácího násilí pro zdravotnické pracovníky*, 2009, str. 39, 40

³⁸ ÚLEHLOVÁ, D., et al. *Problematika domácího násilí pro zdravotnické pracovníky*, 2009, str. 40, 41

³⁹ BURIÁNEK, J., et al. *Domácí násilí – násilí na mužích a seniorech*, 2006, str. 85

a jež poškozuje tělesný, duševní i společenský stav a vývoj dítěte, popřípadě způsobuje smrt.“⁴⁰

Rodina je primární místo, kde se člověk vyvíjí a přenáší si zkušenosti do svého života. Děti se učí způsobům dané rodiny a přebírají si určité chování nebo postoje. To, jak se chovají rodiče dítěte mezi sebou nebo ostatními členy rodiny ovlivňuje, i chování dítěte. Děti si utváří představu o chování v rodině, manželství, v práci a budují si hodnotovou hierarchii. Pokud dítě vyrůstá v milovaném prostředí, kde je důležitá láska, pochopení, důvěra mezi členy rodiny a tato rodina dokáže kvalitně uspokojovat potřeby dítěte, je velmi pravděpodobné, že tyto děti budou mít samy v jejich dospělém věku rodinu, která je postavená na podobných principech. Ovšem, je-li v rodině s dítětem zacházeno hrubě, rodiče využívají své moci a týrají dítě, může se stát, že si děti tento vzor výchovy přenesou i do své budoucí rodiny. Je dokázáno, že určité procento lidí, kteří byli sami oběťmi domácího násilí v dětství, páchá toto samé násilí i na svých dětech.

Domácí násilí se bohužel nevyhýbá ani bezbranným dětem. Některé děti nevyrostají v rodině, která by měla být bezpečným místem, kde se všichni navzájem chrání a milují, jako jiné děti. Pro tyto děti bývá dětství jedním z nejhorších období života a ne krásným začátkem pro život.

Příčinami domácího násilí páchaného na dětech mohou být psychopatická osobnost rodiče, psychické choroby, závislosti rodičů, kriminalita v rodině, ale i nezaměstnanost, rozvodovost. Sexuálního násilí na dětech se dopouštějí osoby, které mají patologické chování, psychické choroby, jsou morálně narušené a také mohou mít zkušenosti se sexuálním násilím v jejich dětství.

Domácím násilím jsou ohroženy děti, které pocházejí z nefunkční rodiny a děti, jejichž matka je také obětí domácího násilí. Také jsou to děti, které vyrůstají s otčímem, děti mající zdravotní, psychosociální, či mentální problémy. Velmi rizikovými jsou i děti, které jsou označovány, jako „mladiství delikventi.“⁴¹

⁴⁰ DUNOVSKÝ, J., DYTRYCH, Z., & MATĚJČEK, Z., et al. *Týrané, zanedbávané a zneužívané dítě*, 1995, str. 24

⁴¹ ŠEVČÍK, D., & ŠPATENKOVÁ, N., et al. *Domácí násilí – kontext, dynamika a intervence*, 2011, str. 22

Děti, na kterých je pácháno domácí násilí, se mohou chovat více agresivně, než jejich vrstevníci, nebo bývají ustrašenější, mohou se sebepoškozovat, vyhledávat drogy a alkohol, ale také se pokusit o sebevraždu. Naopak, se někdy snaží kompenzovat násilí na nich, určitými činnostmi, ve kterých vynikají, aby zakryly násilí. Také si mnohdy myslí, že ony mohou za to, že je rodinný příslušník agresivní a násilný. Podle jejich názoru mohly agresivní útok vyvolat špatné známky, neuklizený pokoj, nechané jídlo a podobně.

Příznaky domácího násilí páchaného na dětech mohou být:

- **Psychické násilí páchané na dětech.** Pokud rodiče nemluví se svými dětmi, ignorují je, nebo na ně křičí, nadávají jim, zesměšňují je, ponižují, zastrašují a vyhrožují jim, jedná se o psychické násilí. Tyto děti bývají ustrašené, úzkostné, bojácné, uzavírají se do sebe, mají nízké sebevědomí, cítí se být méněcennými a bojí se lidí.

Mezi další příznaky toho, že je na dětech pácháno psychické násilí, patří jejich zadrhávání v řeči, koktání, tiky, ale i bolesti hlavy, břicha, mdloby, pomočování, nervozita, depresivita, lhaní a nevyhledávání sociálních kontaktů.⁴²

Pokud je domácí násilí, dle Šebka (1995), ve formě psychického týrání pácháno na dětech delší dobu a děti jsou téměř pořád ve stresu, může se u těchto dětí objevit trauma. Toto trauma je stav, kdy děti nejsou schopny pochopit a zpracovat velké množství podnětů. Děti se neustále vrací k násilí, i v jejich snech a snaží se vyhybat místům, i osobám spojeným s domácím násilím.⁴³

Odhalit psychické násilí páchané na dětech je těžší, než odhalit násilí fyzické, protože fyzické násilí zanechává jasně zřetelné stopy. Výpověď dítěte ohledně psychického násilí může být sporná. Dítě nemusí být dostatečně vyztřálené, aby přesně popsalo, co se stalo, nebo si může vše vymýšlet. Pokud psychické násilí na dětech trvá dlouhou dobu, mohou se u dětí objevit psychické poruchy.⁴⁴

⁴² ŠPATENKOVÁ, N., et al. *Krizová intervence pro praxi*, 2004, str. 127

⁴³ JANOUŠKOVÁ, H. *Domácí násilí a děti*, 2008, str. 2

⁴⁴ VYKOPALOVÁ, H. *Sociálně patologické jevy v současné společnosti*, 2002, str. 37

• **Fyzické násilí páchané na dětech.** Fyzické násilí může být projevováno ve formě facek, bití pěstmi, kopání, škrábání, kousání, ale i pálení cigaret, plivání po obětech, strkání, škracení, tahání za vlasy a končetiny. Také bitím různými předměty, strkáním na nábytek, svazováním, vystavováním různým teplotám, sprchováním studenou či horkou vodou, a dalšími projevy.

Děti mohou mít modřiny po celém těle, monokly, stopy po zubech a cigaretách, vytrhané vlasy, škrábance, oděrky, ale i zlomeniny, otřes mozku, vyražené zuby a další znaky fyzického násilí.

• **Sexuální násilí páchané na dětech.** Dětem se bohužel nevyhýbá ani problematika sexuálního násilí. Tento jev se objevuje především v rodinách, kde je přítomen otec, který zneužívá svou nevlastní dceru. Tito otcové bývají často závislí na alkoholu a drogách nebo psychopati, anomální osobnosti, nebo mají podprůměrný intelekt. Matky o tomto zneužívání nemusí vůbec vědět, protože se děti stydí nebo bojí prozrazení. Nebo si matky nechtějí tento fakt připustit ze strachu ze ztráty partnera. Sexuálního násilí se také mohou dopouštět vzdálení příbuzní dětí, například jejich dědové nebo strýcové. Ale také se objevují případy, kdy matky zneužívají své syny. Tyto matky jsou označovány, jako těžce abnormální. Sexuální násilí páchané na dětech se často kombinuje s násilím fyzickým nebo psychickým a rodinní příslušníci zde využívají svého postavení a své moci.⁴⁵

Sexuální násilí páchané na dětech v domácím prostředí se odehrává většinou skrytě, opakovaně a dlouhodobě. Může se zde jednat o dotyky na těle dětí, hlazení, osahávání, narážky, ale i sexuální praktiky orální, anální i vaginální, znásilňování a nucení k prostituci. Ale nebezpečné je i pořizování fotografií a videonahrávek s dětskou pornografií.

Mezi příznaky sexuálního násilí páchaného na dětech patří bolesti hlavy, břicha, opuchliny, modřiny, oděrky, odřeniny nebo krvácení v oblasti rodidel a na zadečku dítěte. Také bolesti při močení, chůzi, sezení, záněty pochvy, ale i oděrky v ústech, na rtech. Povšimnout si můžeme neadekvátního vyjadřování se dětí ohledně sexuálních praktik, zájem o sexuální tematiku, autoerotiky, flirtování, sexuální chování na hračkách a další.

⁴⁵ VYKOPALOVÁ, H. *Sociálně patologické jevy v současné společnosti*, 2002, str. 28, 39

Mezi další projevy patří poruchy spánku, příjmu potravy, pomočování se, regresivní reakce, nervozita, pláč, sebepoškozování a další.⁴⁶

U dětí, které jsou sexuálně zneužívány, dochází z důvodu snahy psychicky se vyrovnat s tímto násilím, k syndromu dětského přizpůsobení se sexuálnímu zneužití. Mezi kroky tohoto syndromu, které vypovídají o chování a prožívání obětí tohoto násilí, patří utajování, bezmocnost, přizpůsobení se, opožděné, konfliktní utajení a odvolání tvrzení.⁴⁷

Také odhalení sexuálního násilí je velmi složité, jelikož se stále setkáváme s tradičními názory na roli rodičů a dětí. Dítě je ale z právního hlediska schopné podat věrohodnou výpověď. Existují však i falešná obvinění ze zneužívání dětí, proto je odhalení tohoto násilí obtížné.⁴⁸

Při odhalování sexuálního násilí na dětech je využíváno demonstračních pomůcek loutek „Jája a Pája“, jejichž autorem je PhDr. Alena Plšková. Tyto loutky jsou symbolickým neverbálním komunikačním prostředkem a jsou využívány k tomu, aby děti vhodně popsaly násilí, které na nich bylo páčáno.⁴⁹

• **Systémové týrání dítěte.** Tento druh násilí, páchaného na dětech, zahrnuje týrání působené systémem, který by měl ale sloužit k pomoci a ochraně dětí a jejich rodin. Patří sem zbytečná lékařská vyšetření, špatná či nevhodná péče v kolektivních zařízeních. Také sem patří nevhodné rozhodnutí o osudu dítěte, jeho oddělení od rodiny, nevhodné zásahy soudu, ale i traumata způsobená při kontaktu dítěte s policií nebo soudem.⁵⁰

Specifickým druhem násilí, páchaném na dětech, je tzv. Münchansenův syndrom. Tento syndrom označuje představy rodičů, kteří si myslí, že jejich dítě je nemocné, a proto

⁴⁶ ŠPATENKOVÁ, N., et al. *Krizová intervence pro praxi*, 2004, str. 126, 127

⁴⁷ VYKOPALOVÁ, H. *Sociálně patologické jevy v současné společnosti*, 2002, str. 40, 41

⁴⁸ VYKOPALOVÁ, H. *Sociálně patologické jevy v současné společnosti*, 2002, str. 39

⁴⁹ <http://www.planovanirodiny.cz/rservice.php?akce=tisk&cisloclanku=2006010913>

⁵⁰ ŠPATENKOVÁ, N., et al. *Krizová intervence pro praxi*, 2004, str. 127

se jej snaží vystavovat lékařským vyšetřením, spojeným s hospitalizací, bolestmi a stresem dítěte. Tyto nevhodné lékařské zásahy mohou dítě ohrozit a poškodit jeho zdraví.⁵¹

Děti se také stávají nepřímými oběťmi domácího násilí, když jsou svědky násilí mezi jejich rodiči, či příbuznými. Děti musí být mnohdy přítomny hádkám svých rodičů, nebo dokonce přítomny tomu, jak se rodiče mezi sebou bijí. Tyto situace je velmi silně traumatizují a děti mohou se bát svých rodičů, nebo mít psychické problémy.

Velmi traumatizujícími situacemi, spojenými s domácím násilím, jsou pro děti útěk s matkou před domácím násilím, asistování dětí při zákroku policie, a pokud děti zůstanou v kontaktu s násilnou osobou, i při odloučení rodičů.⁵²

2.6 Dílčí závěr

Obětí domácího násilí se může stát kdokoliv z nás. Oběťmi jsou nejen ženy a muži v heterosexuálních vztazích, děti, senioři a zdravotně postižení lidé, ale i specifická skupina lidí v homosexuálních vztazích. I tito lidé zažívají stejné situace, jako druzí a také se setkávají s domácím násilím.

Krom výše zmíněných obětí domácího násilí, se také setkáváme se specifickou skupinou obětí a těmi je skupina LGBT. Do této skupiny patří lesby, gayové, bisexuálové, transgenderové osoby, transexuálové a další osoby s nestandardním sexuálním zaměřením. I těchto osob se může týkat problematika domácího násilí, které na nich páchají jejich partneři, ale i příbuzní lidé.⁵³

Lidé ze skupiny LGBT se mohou stát oběťmi domácího násilí a zažívat všechny jeho formy násilí, jako jiné oběti domácího násilí. Také se u nich objevuje specifické týrání související s jejich orientací a životním stylem. Mohou být nuceni ke změně své orientace tím, že jsou nuceni navštěvovat psychology, sexuology a další odborníky, nebo je jim

⁵¹ VYKOPALOVÁ, H. *Sociálně patologické jevy v současné společnosti*, 2002, str. 38

⁵² ČÍRTKOVÁ, L. *Moderní psychologie pro právníky*, 2008, str. 44

⁵³ ŠEVČÍK, D., & ŠPATENKOVÁ, N., et al. *Domácí násilí – kontext, dynamika a intervence*, 2002, str. 111

vyhrožováno násilím, či jsou bití svými blízkými. Také jsou napadáni svými blízkými narážkami, urážkami jejich orientace, posměchem a nepochopením.

Mezi rizika domácího násilí ve skupině lidí LGBT může být ztotožňování násilí s orientací těchto osob, ale i ztráta dětí v souvislosti s homofobií partnera. Tato skupina lidí je ohrožena nejen násilím domácím, ale i násilím mimo domov, kvůli své orientaci a jejich životu. Tyto oběti se mnohdy bojí řešit situaci, ve které jsou, protože se bojí spojování jejich orientace s předsudky jiných lidí.⁵⁴

U osob, které byly samy v dětství týrány, je 3-5krát vyšší pravděpodobnost, že budou také týrat své děti. U rodičů, kteří byli v dětství týráni, se objevuje menší pravděpodobnost, že budou týrat své děti, pokud měli s někým určitý pozitivní vztah. Pravděpodobnost týrání svých dětí také snižuje praktická zkušenost s psychoterapií v období jejich dětství nebo dospívání. Tyto pozitivní zážitky pomáhají ve vytváření kvalitativních vztahů a tím možnost odklonit agresivní chování.⁵⁵

Mezi následky, které se mohou objevit u obětí domácího násilí, patří:⁵⁶

- **Symptomy posttraumatické stresové poruchy.** Tato porucha se projevuje poruchami spánku, příjmu potravy. Oběti mohou být vyčerpané, vysílené, ohromené, objevuje se u nich úzkost, deprese, strach, vina, stud, hypersugestibilita a vnímavost k jiným hodnotám a chování.
- **Naučená bezmocnost.** Po opakovaném nezdařeném pokusu odejít od pachatele se objevuje tento syndrom. Oběti se stávají pasivními a objevuje se u nich bezmocnost, beznaděj a dostávají se do stavu letargie.
- **Sebezničující zvládací strategie.** Pokud se nedaří násilí ukončit a oběti dlouhodobě setrvávají v násilném prostředí, může se stát, že oběti zvolí maladaptivní únikové

⁵⁴ ŠEVČÍK, D., & ŠPATENKOVÁ, N., et al. *Domácí násilí – kontext, dynamika a intervence*, 2002, str. 114, 115

⁵⁵ BENTOVIM, A. *Týrání a sexuální zneužívání v rodinách*, 1998, str. 26, 27

⁵⁶ ŠEVČÍK, D., & ŠPATENKOVÁ, N., et al. *Domácí násilí – kontext, dynamika a intervence*, 2002, str. 43-45

mechanismy a sebezničující zvládací strategie. Mohou sahat po alkoholu, drogách, pokouší se o sebevraždu, nebo mají vražedné tendence.

- **Stockholmský syndrom.** Tento syndrom se projevuje tím, že si oběť vybuduje velmi silný vztah k pachateli násilí. Důležitými znaky Stockholmského syndromu je ohrožený život oběti, přesvědčení oběti o nemožnosti úniku, její izolovanost od ostatních lidí a vybudování náklonnosti k pachateli.⁵⁷

⁵⁷ VOŇKOVÁ, J., & MACHÁČKOVÁ, R., et al. *Domácí násilí – právní minimum pro lékaře 2*, 2004, str. 18

3. POMOC OBĚTEM DOMÁCÍHO NÁSILÍ A JEHO PRÁVNÍ ÚPRAVA

Domácí násilí je patologický jev, se kterým musí daná společnost bojovat, jelikož jeho oběti jsou velmi traumatizovány. Život obětí domácího násilí není zcela naplněn jako život lidí, kterých se tato problematika netýká. Tyto oběti žijí neustále ve strachu, že budou opět napadeny a týrány blízkými osobami, které by naopak měly být těmi, kdo je budou vždy chránit.

3.1 Odhalení domácího násilí

Domácí násilí je násilí, které probíhá mezi blízkými osobami, které žijí, nebo žily ve stejné domácnosti. Vztah mezi blízkými osobami by měl láskyplný, bez strachu, využívání síly a moci členů rodiny. Toto násilí se netýká pouze žen, ale i dětí, mužů, seniorů, zdravotně postižených a skupiny LGBT, do které patří lesby, gayové, bisexuálové, transgenderové osoby, transsexuálové a další osoby s nestandardním sexuálním zaměřením.

Odhalení domácího násilí je velmi problematické, jelikož mezi jeho hlavní znak patří skryté a soukromé páčání, které se nejčastěji odehrává pouze za zavřenými dveřmi a není možné, aby jej zahlédla jiná osoba. Pokud příznaky domácího násilí nejsou zjevné a jeho oběti mlčí, nemusí se toto násilí nikdy odhalit. Oběti domácího násilí se velmi často bojí o tomto problému promluvit, protože mají strach z pachatele, ze studu, či ze ztráty domácího zázemí. Proto je velmi důležité nebrat na lehkou váhu jakýkoliv příznak toho, že je domácí násilí na nějaké osobě páčáno. Ale i přesto, že je domácí násilí odhaleno, může se stát, že jeho oběť bude násilí zapírat a bránit se obvinění pachatele domácího násilí.

U obětí domácího násilí můžeme sledovat rozdílný přístup k řešení této problematiky a snahu s tímto násilím bojovat. Jelikož se stále o domácím násilí páčaném na ženách mluví více než o násilí na mužích, je také většina organizací, které se zabývají domácím násilím, zaměřena právě především na ženy.

Rozhodování žen, jako obětí domácího násilí, zda nahlásit toto násilí, je mnohdy velmi složité. Může být komplikováno tím, že by ženy musely řešit nejen případnou ztrátu

partnera, vztahu, ale i ztrátu domova nejen pro sebe, ale i pro své děti. Pro ženy je také těžké opustit společné známé, ale i řešení ekonomické stránky, nebo se mohou bát násilníka, či samoty.⁵⁸

Muži, jako oběti domácího násilí, nemají tendenci vyhledávat pomoc u poradenských služeb pro oběti domácího násilí a také nemají tendenci nabízenou pomoc přijmout. Pokud muži vyhledají pomoc, bývá tato pomoc ve formě právních služeb, informace ohledně bydlení a podobné, zajímají se tedy především o informace, než o terapii.⁵⁹

Jsou rozdíly v problematice domácího násilí u heterosexuálních vztahů a u homosexuálních vztahů, proto je důležité neposuzovat tyto vztahy stejně. Oběti domácího násilí z řad homosexuálů mohou mít strach z prozrazení jejich orientace a násilníci jim mohou tímto vyhrožovat. Homosexuálové vyhledávají pomoc odborníků, která je podobná pomoci, kterou vyhledávají ženské oběti domácího násilí a snaží se dlouhodobě spolupracovat s odborníky.⁶⁰

Toho, že je domácí násilí páčáno na dětech, si mohou povšimnout jejich příbuzní, kamarádi, učitelé, ale i lékaři. Samotné dětské oběti nemusejí o tomto problému hovořit, protože si mohou myslet, že je tento způsob násilí normální ve všech rodinách. Také mohou mít strach ze svých rodičů nebo z toho, že budou předány do jiné péče.

Velkým problémem při odhalování domácího násilí páchaného na seniorech je to, že senioři mnohdy žijí sami, odděleně od svých příbuzných. Dříve rodiny žily v jednom bytě a byly zde přítomny všechny věkové generace, ale v současné společnosti není tento jev běžným. Mnozí senioři také neudržují sociální vztahy jako dříve, nebo nevycházejí ze svého bytu tak často, jako jiní lidé.

I odhalování domácího násilí páchaného na zdravotně postižených není jednoduché. Zdravotně postižení mohou být mnohdy zcela izolováni od okolního života, a tudíž

⁵⁸ ŠEVČÍK, D., & ŠPATENKOVÁ, N., et al. *Domácí násilí – kontext, dynamika a intervence*, 2011, str. 93, 94

⁵⁹ ŠEVČÍK, D., & ŠPATENKOVÁ, N., et al. *Domácí násilí – kontext, dynamika a intervence*, 2011, str. 110

⁶⁰ ŠEVČÍK, D., & ŠPATENKOVÁ, N., et al. *Domácí násilí – kontext, dynamika a intervence*, 2011, str. 110, 111

se nemají komu svěřit. Také závislost na pečujících a zdravotní stav, nebo mentální schopnosti mohou komplikovat nahlášení násilí.

3.2 Pomoc obětem domácího násilí v České republice

V České republice můžeme objevit organizace, instituce, intervenční centra, azylové domy, které se zabývají domácím násilím a nabízejí pomoc jeho obětem, jsou však zaměřené především na ženy. **Všechny organizace pomáhající obětem domácího násilí a další statní složky by měly velmi dobře spolupracovat.** Tyto organizace poskytují pomoc poradenskou, sociální, právní, také možnosti azylového ubytování, anonymní telefonické linky a další možnosti pomoci. V těchto organizacích a poradnách se snaží pomoci obětem domácího násilí především tím, že je vyslechnou, podpoří a nabídnou možnosti pomoci.

14. 3. 2006 byl schválen Zákon č. 135/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany před domácím násilím, který vstoupil v platnost 1. 1. 2007. Přijetím tohoto zákona se Česká republika zavázala, že bude řešit problematiku domácího násilí, bude nulová tolerance k pachatelům domácího násilí a bude chránit oběti domácího násilí. Řešení domácího násilí stojí tedy na třech pilířích ochrany.⁶¹

Mezi tři pilíře ochrany patří Policie ČR, sociální služby a justice:⁶²

- **Policie ČR** - tato složka zajišťuje ochranu obětem domácího násilí prostřednictvím policejního zásahu formou vykázaní násilné osoby. Policie ČR je oprávněna vykázat násilnou osobu ze společného obydlí na dobu 10 dnů.
- **Sociální služby** - do této složky patří intervenční centrum, které poskytuje další pomoc obětem domácího násilí. Tato pomoc může být právního, psychologického a sociálního charakteru, nejpozději do 48 hodin od oznámení policie o využití institutu vykázaní. Protože samotné vykázaní násilníka nevyřeší problematiku domácího násilí.

⁶¹ ÚLEHLOVÁ, D., et al. *Problematika domácího násilí pro zdravotnické pracovníky*, 2009, str. 68

⁶² ÚLEHLOVÁ, D., et al. *Problematika domácího násilí pro zdravotnické pracovníky*, 2009, str. 68, 69

● **Justice** - v této složce ochrany rozhoduje soud o možnosti zakázání násilné osobě stýkat se s ohroženou osobou na dobu nutnou, která je potřeba k řešení ve věci samé. Zde se řeší rozvod manželství, zrušení trvalého bydliště, úprava styku s nezletilými dětmi a další. Na soud se může ohrožená osoba obrátit i bez předchozího vykázání násilné osoby.

Intervenční centrum.

Podle **Zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, Zákona č. 135/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany před domácím násilím a Vyhlášky MPSV č. 505/2006 Sb., § 25**, poskytuje intervenční centrum pomoc na základě rozhodnutí o vykázání ze společného obydlí nebo zákazu vstupu do něj vydaného podle zvláštního právního předpisu, osobě ohrožené násilným chováním vykázané osoby, a to nejpozději do 48 hodin od doručení opisu tohoto rozhodnutí intervenčnímu centru.⁶³

Intervenční centrum také může poskytnout pomoc na základě žádosti osoby ohrožené násilným chováním, jiné osoby obývající s ní společné obydlí, nebo i bez takového podnětu, a to bezodkladně poté, co se intervenční centrum o ohrožené osobě násilným chováním dozví. Toto centrum poskytuje sociální služby ambulantní, terénní, nebo pobytové. V současné době je v České republice 15 intervenčních center.⁶⁴

Intervenční centrum poskytuje sociálně terapeutické činnosti, pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí. Také poskytuje ubytování a stravu nebo pomoc při zajištění stravy. Zajišťuje spolupráci a vzájemnou informovanost mezi intervenčními centry, poskytovateli jiných sociálních služeb, OSPOD (orgán sociálně-právní ochrany dětí), obcemi, útvary Policie České republiky a Obecní policie, jakožto i ostatními orgány veřejné správy.⁶⁵

Tato centra byla založena jako krajská, na základě již fungujících pomáhajících organizací. V současné době je v České republice 15 intervenčních center. Centra jsou v Brně, Českých Budějovicích, Hradci Králové, Jihlavě, Liberci, Ostravě, Havířově, Olomouci, Pardubicích, Plzni, Praze, Kladně, Sokolově, Ústí nad Labem a Zlíně.

⁶³ http://www.domaci-nasili.cz/?page_id=123

⁶⁴ http://www.domaci-nasili.cz/?page_id=123

⁶⁵ http://www.domaci-nasili.cz/?page_id=123

Bílý kruh bezpečí.

Byl založen 4. 9. 1991 registrací u Ministerstva vnitra České republiky. **Tato organizace poskytuje bezprostřední, odbornou, bezplatnou a diskrétní pomoc obětem a svědkům trestných činů, pomáhá především poskytnutím právních informací, psychologickým poradenstvím a sociálním poradenstvím.** Poskytuje také telefonickou krizovou pomoc a službu intervenčního centra. Také pořádá přednášky, semináře a konference, kde se hovoří o činnosti této organizace a možnostech pomoci obětem. Spolupracuje i s odborně způsobilými poradci, právníky, psychology sociálními pracovníky, lékaři a dalšími.⁶⁶

Pokud se oběť nebo svědek trestných činů obrátí na Bílý kruh bezpečí, tak může očekávat poskytnutí bezpečných prostorů a podpory při ventilaci emocí. Organizace také pomáhá se zmapováním individuální situace, utříděním cílů a problémů, pomáhá při hledání strategií (krátkodobých i dlouhodobých). Pomáhá ke znovuobnovení pocitu bezpečí, prověřuje základní potřeby, informuje o navazujících službách. Stanovuje priority, první nezbytné kroky k nápravě škod a nabízí nadstandardní služby v mimořádně závažných případech.⁶⁷

Mezi dvě nejdůležitější telefonní linky Bílého kruhu bezpečí patří linka BKB (bílý kruh bezpečí), která poskytuje nonstop pomoc obětem a svědkům trestných činů a DONA (domácí násilí) linka, která poskytuje nonstop pomoc obětem domácího násilí. Bílý kruh bezpečí dále provozuje 3 internetové stránky, kde mohou najít oběti mnoho informací a také zajišťuje intervenční centrum v Ostravě. V současné době má Bílý kruh bezpečí dohromady 13 poraden a pracovišť.

Další organizace a instituce zabývající se oběťmi domácího násilí a pomoci těmto osobám jsou zmíněny v přílohách.

⁶⁶ <http://www.bkb.cz/o-nas/poslani-a-cinnost/>

⁶⁷ <http://www.bkb.cz/o-nas/poslani-a-cinnost/>

3.3 Právní úprava domácího násilí

Lidé jsou před násilím a před porušováním jejich práv a svobod chráněni především zákonem nejvyšší právní síly, Ústavou ČR a Listinou základních práv a svobod. Ale i mezinárodními smlouvami a směrnicemi EU, kterými je Česká republika vázána, trestním zákoníkem, dále přestupkovým zákonem, zákonem o Policii České republiky a občanským soudním řádem, zákonem o sociálně právní ochraně dětí v platném znění a dalšími. Domácí násilí zasahuje do našich práv, a proto je důležité, abychom měli možnost s tímto jevem bojovat a abychom věděli, že je tu nějaká instituce, která naše práva chrání.

Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí, chrání děti a upravuje jejich postavení, pokud jsou ohrožovány násilím mezi rodiči nebo jinými osobami, které jsou odpovědné za jejich výchovu, případně násilím mezi dalšími fyzickými osobami.⁶⁸

Zákonem č. 91/2004 Sb., který nabyl v účinnosti dne 1. 6. 2004, byl implementován do **Zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon**, trestný čin § 215a „týrání osoby žijící ve společně obývaném domě nebo bytě“.⁶⁹

Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, byl nahrazen Zákonem č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

V **Zákoně č. 40/2009 Sb., trestní zákoník**, je trestný čin § 199 „týrání osoby žijící ve společném obydlí“.

„§ 199 Týrání osoby žijící ve společně obývaném domě nebo bytě:

- (1) Kdo týrá osobu blízkou nebo jinou osobu žijící s ním ve společném obydlí, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až na čtyři léta.*
- (2) Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán,*

⁶⁸ Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí.

⁶⁹ ÚLEHLOVÁ, D., et al. *Problematika domácího násilí pro zdravotnické pracovníky*, 2009, str. 102

- a) *spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 zvlášt' surovým nebo trýznivým způsobem,*
 - b) *způsobí-li takovým činem těžkou újmu na zdraví,*
 - c) *spáchá-li takový čin nejméně na dvou osobách, nebo*
 - d) *páchá-li takový čin po delší dobu.*
- (3) *Odnětím svobody na pět až dvanáct let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1*
- a) *těžkou újmu na zdraví nejméně dvou osob, nebo*
 - b) *smrt.*“⁷⁰

Zákon č. 135/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany před domácím násilím, nabyl v účinnosti dne 1. 1. 2007. Tímto zákonem byly novelizovány Zákony č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, Zákon č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení a Zákon č. 114/1988 Sb., o působnosti orgánů České republiky v sociálním zabezpečení.⁷¹

Zákon č. 135/2006 Sb. byl přijat, protože výše uvedený Zákon č. 91/2004 Sb., nebyl dostatečně účinným nástrojem v boji proti domácímu násilí, proto došlo ke vzniku intervenčního centra a institutu vykázání.

V návaznosti na přijetí Zákona č. 135/2006 Sb. byl upraven **Zákon č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky**, vložním §§ 21a - 21d. Tato úprava zákona opravňuje policii nařídít násilné osobě opustit na dobu 10 dnů obydlí, jeho bezprostřední okolí a nevstupovat do něj a souhlas ohrožené osoby není třeba vyžadovat. U vykázání bylo postupováno podle **Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád**.⁷²

Zavedení tohoto institutu vykázání bylo nejdůležitější změnou. Jedná se o násilné vykázání osoby policistou a zákaz vstupu do společného obydlí, na základě zákona na ochranu před domácím násilím. Dle zákona opouští společné obydlí násilná osoba a ne oběť domácího násilí, jak tomu bylo dříve, aby měla oběť možnost promyslet další

⁷⁰ § 199 Zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

⁷¹ ŠEVČÍK, D., & ŠPATENKOVÁ, N., et al. *Domácí násilí – kontext, dynamika a intervence*, 2011, str. 132

⁷² ÚLEHLOVÁ, D., et al. *Problematika domácího násilí pro zdravotnické pracovníky*, 2009, str. 106

kroky a naplánovat, jak bude postupovat dále. Tento institut vykázaní je možností státu, jak zasáhnout do vztahu osob, kde dochází k domácímu násilí.

Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, upravuje podmínky pro poskytování pomoci osobám v nepříznivé sociální situaci, sem spadají i osoby ohrožené domácím násilím. Sociální služby poskytují pomoc dle § 61a na základě rozhodnutí o vykázaní, nebo na základě žádosti osoby ohrožené domácím násilím. Do těchto služeb spadají intervenční centra, azylové domy s utajenou adresou a organizace pomáhající obětem domácího násilí. Sociální služby poskytují pomoc ambulantní, terénní nebo pobytovou.⁷³

K 1. 1. 2009 byl zrušen Zákon č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky. Nový **Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky**, který vstoupil v platnost 1. 1. 2009, v §§ 44 – 47 pozměnil a upravil institut vykázaní zavedený Zákonem č. 135/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany před domácím násilím.⁷⁴

Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, také umožňuje dle § 50 krátkodobou fyzickou ochranu, dočasnou změnu pobytu, použití zabezpečovací techniky, nebo poradensko-preventivní činnost. A to v případech, kdy hrozí újma na zdraví, nebo jiné vážné nebezpečí.⁷⁵

Úpravou vykázaní byl **Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád**, doplněn o předběžné opatření civilního soudu, upraveným v § 76b. Na vykázaní pachatele domácího násilí může navazovat podání návrhu na předběžné opatření, žadatel se může obrátit přímo na soud. A soud může prodloužit nebo nařídit ochranu ohrožené osoby na dobu delší než jeden měsíc. Předběžné opatření může tedy trvat nejdéle jeden rok.⁷⁶

⁷³ ÚLEHLOVÁ, D., et al. *Problematika domácího násilí pro zdravotnické pracovníky*, 2009, str. 69

⁷⁴ ÚLEHLOVÁ, D., et al. *Problematika domácího násilí pro zdravotnické pracovníky*, 2009, str. 106

⁷⁵ § 50 Zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky

⁷⁶ ÚLEHLOVÁ, D., et al. *Problematika domácího násilí pro zdravotnické pracovníky*, 2009, str. 106

Dle Zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ze dne 8. 1. 2009, jsou osoby domácím násilím ohroženy především těmito trestnými činy: § 140 vražda, § 141 zabití, § 145 těžké ublížení na zdraví, § 146 ublížení na zdraví, § 170 zbavení osobní svobody, § 171 omezování osobní svobody, § 175 vydírání, § 177 útisk, § 178 porušování domovní svobody, § 185 znásilnění, § 186 sexuální nátlak, § 187 pohlavní zneužití, § 195 opuštění dítěte, § 196 zanedbání povinné výživy, § 198 týrání svěřené osoby, § 199 týrání osoby ve společném obydlí, § 201 ohrožování výchovy dítěte, § 202 svádění k pohlavnímu styku, § 352 násilí proti skupině obyvatel, § 353 nebezpečné vyhrožování, § 354 nebezpečné pronásledování, obtěžování.⁷⁷

3.4 Institut vykázání

Institut vykázání byl zaveden vznikem Zákona č. 135/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany před domácím násilím a upravením Zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky vložním §§ 21a-21d a nabyt v účinnosti dne 1. 1. 2007. **Tato úprava zákona opravňuje policii nařídít násilné osobě opustit na dobu 10 dnů obydlí, jeho bezprostřední okolí a nevstupovat do něj a souhlas ohrožené osoby není třeba vyžadovat.**⁷⁸

Dále byl tento institut vykázání lehce pozměněn a upraven zrušením Zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky a zavedením nového Zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, který vstoupil v platnost 1. 1. 2009. Změny institutu vykázání jsou v §§ 44-47. Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, také umožňuje dle § 50 krátkodobou fyzickou ochranu, dočasnou změnu pobytu, použití zabezpečovací techniky nebo poradensko-preventivní činnost. A to v případech, kdy hrozí újma na zdraví nebo jiné vážné nebezpečí.⁷⁹

Policista po ohlášení domácího násilí nejdříve vyhodnotí, zda jsou přítomny znaky domácího násilí. Hodnotí, zda násilí je opakované, stupňované, nemění se role pachatele a oběti a jedná se o společnou domácnost. Ke zhodnocení, zda se opravdu jedná o domácí

⁷⁷ <http://www.rosa-os.cz/domaci-nasili/legislativa-v-cr/>

⁷⁸ ÚLEHLOVÁ, D., et al. *Problematika domácího násilí pro zdravotnické pracovníky*, 2009, str. 106

⁷⁹ ÚLEHLOVÁ, D., et al. *Problematika domácího násilí pro zdravotnické pracovníky*, 2009, str. 106

násilí, používá policista informace od oznamovatele, ohrožené osoby, násilné osoby, ostatních osob, sousedů, příbuzných a dalších členů domácnosti. Policista lustrací v informačních systémech zjistí, zda již dříve nebylo v této domácnosti řešeno násilí. Také je podrobně zkoumána aktuální situace na místě v domácnosti jako intenzita útoku, průběh a předchozí výjezdy. Nejdůležitějším je zhodnocení míry rizika dalšího útoku na ohroženou osobu poté, co policisté odjedou. K tomuto vyhodnocení se využívá metoda SARA (spousal assault risk assessment, pro Českou republiku převzato jako SARA DN). Poté, co policista vyhodnotí situaci jako domácí násilí, může přistoupit k vykázání násilné osoby na dobu 10 dnů. Tato doba 10 dnů začíná běžet v den následující po dni, ve kterém došlo k vykázání a dobu trvání vykázání nelze zkrátit, ani kdyby si to přála oběť domácího násilí.⁸⁰

Policista po zhodnocení situace oznámí ústně násilné osobě i ohrožené osobě rozhodnutí o vykázání a předá jim proti podpisu písemné potvrzení o vykázání. V potvrzení jsou uvedeny údaje násilné i ohrožené osoby, poučení o právech a povinnostech vykázané osoby a vymezení prostoru, z něhož je vykázána. Pokud není přítomna násilná osoba, policista jí poskytne poučení o právech a povinnostech a předá potvrzení o vykázání při prvním kontaktu. Vykázané osobě poskytne policista informace o možnostech ubytování, vyžádá si adresu, kde se bude vykázaná osoba zdržovat, aby mu mohly být zasílány písemnosti. Pokud vykázaná osoba, i přes upozornění na použití donucovacích prostředků, nehodlá opustit obydlí, policista použije donucovací prostředky. Vykázaná osoba může podat námitky proti vykázání a policista je uvede do potvrzení o vykázání. Podat námitky může nejpozději do 3 dnů od dne převzetí potvrzení o vykázání.⁸¹

Dalším postupem při vykázání násilné osoby je pro policisty zaslání úředního záznamu o vykázání příslušnému intervenčnímu centru, místně příslušnému okresnímu soudu, a pokud žije ve společné domácnosti i nezletilé dítě, tak zaslání záznamu

⁸⁰ ŠEVČÍK, D., & ŠPATENKOVÁ, N., et al. *Domácí násilí – kontext, dynamika a intervence*, 2011, str. 133

⁸¹ ŠEVČÍK, D., & ŠPATENKOVÁ, N., et al. *Domácí násilí – kontext, dynamika a intervence*, 2011, str. 133, 134

i příslušnému orgánu sociálně-právní ochrany dětí. Policista je povinen to poslat do 24 hodin od vstupu do společného obydlí.⁸²

Ve vykazání nehraje roli věk pachatele. Soud může vykazání na období 10 dnů prodloužit na 1 měsíc. Policista opakovaně provádí kontrolu místa bydliště ohrožené osoby, zda se zde pachatel nezdržuje, nejpozději do 3 dnů od vykazání.

Metoda SARA DN dle DONA linky:⁸³

Tato diagnostická metoda vznikla v Kanadě a pomáhá policistům na základě strukturovaného odborného přístupu zjistit rizikové faktory a kvalifikovaně odhadnout riziko dalšího domácího násilí. Metodu SARA DN do České republiky přinesl Bílý kruh bezpečí, který je oprávněn tuto metodu učit a stala se součástí Závazného pokynu policejního prezidenta. Je určena nejen policistům, ale i službám, které se dostávají do prvního kontaktu s osobou ohroženou domácím násilím, především sociálním službám, využívají ji i poradci Bílého kruhu bezpečí a konzultanti DONA linky.

Podle metody SARA DN jsou posuzovány rizikové faktory u násilné osoby v aktuálním vztahu, rizikové faktory u násilné osoby v rámci obecných sklonnů k násilí a rizikové faktory týkající se zranitelnosti osoby ohrožené domácím násilím. I při výskytu malého počtu rizikových faktorů může jít o maximální ohrožení a při výskytu vyššího počtu rizikových faktorů jde vždy o vysokou míru rizika.

3.5 Dílčí závěr

Domácí násilí je jeden z největších sociálních problémů současné moderní společnosti. S tímto jevem se může setkat každý z nás. Nezáleží na věku, pohlaví, národnosti, vyznání, vzdělání, sociálních poměrech, finančních možnostech a dalším. Domácí násilí je opakující se jev, není to tedy jen jednorázová hádka, či konflikt. Probíhá také skrytě před okolím, přátelé nebo blízcí oběti domácího násilí si nemusí ničeho

⁸² ŠEVČÍK, D., & ŠPATENKOVÁ, N., et al. *Domácí násilí – kontext, dynamika a intervence*, 2011, str. 135

⁸³ <http://www.donalinka.cz/nova-praxe/metoda-sara-dn/>

povšimnout. Jedná se i o stupňování násilí, kdy zpočátku se může jednat o drobné narážky, nadávky, až přes fyzické napadání, sexuální útoky a izolování obětí. Je zde jasně rozdělené, kdo je obětí a kdo násilníkem.

Je důležité říci na začátku, kdy může konflikt mezi blízkými přerůst do dalšího násilí, **DOST** a snažit se zabránit dalším konfliktům. Pokud lidé budou respektovat, že jejich chování je nepříjemné, může se stát, že jejich blízcí budou dalších konfliktů ušetřeni. Pokud ale tyto lidé nehodlají s konflikty přestat a neustále se budou snažit druhé něčím napadat, může toto přerůst do domácího násilí. Při odhalování domácího násilí záleží na tom, zda lidé dokážou odhadnout riziko toho, že se může týkat i jich. Také je důležité rozpoznat první náznaky domácího násilí, což není jednoduché, ale není to nemožné.

Je řada lidí, kteří chtějí pomoci obětem domácího násilí. Jsou to mnohdy lidé, kteří také zažili domácí násilí, a proto ví, že je nutné s tímto jevem bojovat již zpočátku a nyní vědí, jaké jsou možnosti v boji proti domácímu násilí. Nebo jsou to lidé, kterým není lhostejný osud jiných lidí, nebo kterým není lhostejné, že na ostatních lidech je páčáno násilí.

Také je velké množství organizací, které pomáhají nejen obětem domácího násilí, ale i obětem trestných činů všeobecně. Tyto organizace nabízejí ambulantní, terénní i pobytové služby, také psychologickou a sociálně-právní pomoc. Oběti domácího násilí mohou buď přímo navštívit tyto organizace, nebo zavolat na telefonické linky, které poskytují i nonstop služby. V těchto organizacích a na telefonických linkách pracují lidé, kteří jsou proškolení v problematice domácího násilí a ihned mohou klientům poskytnout nějakou možnost řešení, či nabídnout pomoc. Organizace spolupracují i s právníky, psychology, sociálními pracovníky, terapeuty, lékaři, ale i s jinými organizacemi, dobrovolníky a dalšími.

4. VLASTNÍ SOCIOLOGICKÝ VÝZKUM OBĚTÍ DOMÁČÍHO NÁSILÍ

Předchozí kapitoly diplomové práce na téma: „Oběti a nejčastější příčiny domácího násilí.“, jsou zaměřené na teoretickou část jevu domácího násilí. V těchto kapitolách je domácí násilí podrobně popsáno, definováno a jsou zde zařazeny i definice odborníků, kteří se tímto jevem zabývají.

Domácí násilí je jev, který zasahuje především jeho oběti. Tyto oběti zažívají nepředstavitelné týrání, násilí a bolest ze strany jejich blízkých. Je důležité těmto lidem pomáhat, vyhledávat je a podporovat je, aby bylo násilí zastaveno a neopakovalo se. Proto se následující kapitola zabývá skutečnými oběťmi domácího násilí.

4.1 Metody, cíle výzkumu a pracovní hypotézy

Cílem sociologického výzkumu je navázat na předchozí kapitoly, které jsou zaměřené na teoretické informace a data o problematice domácího násilí. Cílem tohoto výzkumu je tedy zabývat se skutečnými oběťmi domácího násilí, jejich zkušenostmi s tímto jevem a možnostmi řešení tohoto násilí. A dále tyto získané informace o zkušenostech obětí domácího násilí zpracovat. V této kapitole jsou zpracovány kazuistiky a rozhovory s oběťmi domácího násilí.

Tyto konkrétní oběti domácího násilí nebyly vyhledány pomocí organizací a institucí zabývajících se pomocí obětem domácího násilí, ale pocházejí z blízkého okolí autora této diplomové práce.

- **Rozhovor.** Rozhovorem, pomocí verbální komunikace, získáváme ty informace, které jinými metodami získat nemůžeme. Poznáváme zde našeho dotazovaného, jeho osobnost, životní zkušenosti, osobní prožitky, postoje, zájmy a další.

Během rozhovoru je důležité, aby měl tazatel dostatek informací ohledně dotazované problematiky, aby mohl vhodně reagovat na odpovědi dotazovaného. Ze začátku rozhovoru tazatel seznamuje dotazovaného s tématem, které má být probíráno. V tomto případě byly zkoumané osoby vyzvány, aby hovořily o zkušenostech s domácím

násilím a popsaly ho od počátku do jeho skončení. Poté jim byly pokládány předem stanovené doplňující otázky, na které dále odpovídaly a tyto odpovědi byly zaznamenávány písemně do připraveného archu. Na závěr rozhovoru je důležité poděkování tazatele za rozhovor a navrnutí dalšího možného rozhovoru, kdyby si chtěl dotazovaný popovídat i jindy. Osloveno bylo 6 žen, které měly osobní zkušenosti s domácím násilím.

● **Kazuistika.** Kazuistika je dle Maříkové a kol. (1996): „*Prvoradý a vyčerpávající popis, analýza určitého případu, väčšinou jeho genéza a konfrontácia s ním. Pojem kazuistika sa používa v lekárstve, psychológii, právnej vede, menej už v sociológii, kde sa vyvinula tzv. case study, ktorá však väčšinou nesleduje zasahovanie do prípadu.*“⁸⁴

Získané informace, které vypověděly skutečné oběti domácího násilí během rozhovoru s nimi, jsou zpracovány do jednotlivých kazuistik. Tyto kazuistiky obsahují osobní údaje obětí a pachatelů domácího násilí a stručný popis toho, jak domácí násilí probíhalo.

● **Pracovní hypotézy.** Získané teoretické informace o problematice domácího násilí a realitu tohoto problému je nutné posoudit pomocí sociologického výzkumu. Sociologický výzkum je tedy zaměřen na potvrzení nebo vyvrácení těchto hypotéz:

H1 Oběti domácího násilí se stydí za to, že na nich toto násilí bylo pácháno.

H2 Oběti domácího násilí slyšely o této problematice ještě dříve, než bylo násilí pácháno na nich samotných.

H3 Oběti domácího násilí zpočátku nerozpoznaly, že jde o problematiku domácího násilí.

H4 Zpovídané oběti domácího násilí již nežijí v domácnosti s pachatelem tohoto násilí.

H5 Pachatelé domácího násilí nepocházejí jen ze sociálně slabých rodin.

⁸⁴ HUČÍK, J., HUČÍKOVÁ, A. *Kazuistika v speciálnej pedagogike*, 2008, str. 5

4.2 Charakteristika místa šetření a výzkumného vzorku

- **Popis výzkumného vzorku.** Sociologický výzkum je zaměřen na oběti domácího násilí. Výzkumný vzorek obsahuje 6 žen, které zažily určitý druh domácího násilí. Tyto ženy zažily domácí násilí jako partnerky, manželky nebo dcery pachatelů. Vždy žily nějaký čas s pachatelem v jedné domácnosti a pouze jedna žena stále žije s pachatelem domácího násilí. Všechny tyto oběti zažívaly ve vztahu s pachatelem domácího násilí psychické násilí. U jedné z obětí domácího násilí je domácí násilí řešeno pouze krátký čas. Teprve před měsícem se obrátila na policii a na organizace pomáhající obětem domácího násilí.

- **Místo provádění rozhovorů a sběru informací.** Tyto ženy byly navštíveny v jejich domově nebo zaměstnání, kde s nimi byly prováděny rozhovory.

- **Využívaná technika.** Ženy byly ze začátku rozhovoru seznámeny s tím, že jejich údaje a odpovědi budou použity pouze pro tuto diplomovou práci. Poté byly vyzvány, aby popsaly jejich příběh a poté jim byly pokládány předem stanovené, doplňující otázky, vše bylo zapisováno do předem připraveného archu. Doplňující otázky zněly:

1. Víte co je domácí násilí a zažila jste jej někdy?

2. Znala jste pojem domácí násilí ještě před tím, než bylo pácháno na vás?

3. Myslela jste si někdy, že by mohlo být pácháno domácí násilí i na vás?

4. Vykazoval někdy člen rodiny, který na vás páchal domácí násilí, určité známky agrese ještě dříve, než k samotnému násilí došlo?

5. Jak domácí násilí začalo?

6. Jaký druh domácího násilí byl páchán na vás, jak vypadalo násilí u vás doma a jak probíhalo?

7. Poznala jste hned, že jde o domácí násilí?

8. Co si myslíte, že zapříčinilo násilí, které bylo pácháno na vás?

9. Jak jste reagovala na násilí?

10. Styděla jste se, že na vás bylo pácháno domácí násilí?

11. *Co bylo příčinou vyhledání pomoci?*
12. *Vyhledala jste pomoc sama nebo vám někdo pomohl, či pomoc nabídnul?*
13. *Jak toto domácí násilí dopadlo? Žijete stále s násilníkem?*
14. *Jak dlouho toto násilí trvalo?*
15. *Tušil někdo z vašeho okolí, co se děje u vás doma?*
16. *Zanechalo to na vás nějaké následky?*

- **Cíl rozhovoru.** Cílem rozhovoru bylo získat dostatečné množství informací o tom, jak domácí násilí probíhalo a toto zpracovat do jednotlivých kazuistik.

4.3 Vybrané kazuistiky a rozhovory

- **Kazuistika č. 1 – Vladislava.**

V této domácnosti docházelo k domácímu násilí ze strany manžela, ale i jako otce, dlouhou dobu. Oběťmi byly manželka násilníka a nejmladší a nejstarší dcera z 3 dcer. Žena žije s mužem dlouhou dobu a v současné době se muž již domácího násilí nedopouští. K ukončení domácího násilí došlo až tehdy, když násilník zestárnul, onemocněl a již neměl síly na týrání svých blízkých.

Osobní údaje: Obětí domácího násilí je žena, 64 let, bydlí v malém rodinném domě ve vesnici u Jičína se svým manželem, nyní je ve starobním důchodu, vystudovala střední školu bez maturity. S manželem mají 3 dcery, kterým je 27, 39 a 43 let. Pachatelem domácího násilí byl její manžel, 67 let, který vystudoval střední školu s maturitou, nyní je ve starobním důchodu. Náklady na domácnost hradili stejným dílem. Poslední útok muže byl před 4 roky. Manželé jsou stále spolu.

Žena žila s mužem dlouhou dobu v Praze, kde oba dva pracovali a jejich dcery zde studovaly. Domácí násilí se zde odehrávalo dlouhou dobu. Před 10 lety se odstěhovali do malé vesnice, na jejich chatu, kam dříve jezdili společně na víkendy. Žena si myslela, že domácí násilí skončí přestěhováním, protože na malé vesnici se všichni dobře znali. Ale mýlila se, muž jen lépe skrýval to, že ji bije a týrá. Domácí násilí zde bylo ve formě psychického a fyzického násilí. Muž se začal agresivně projevovat po 3 letech jejich

vztahu. První obětí domácího násilí byla jeho manželka, poté byly oběťmi i děti. Hlavní roli zde hrálo požívání velkého množství alkoholu nejen u muže, ale i jeho manželky a nezvládnuté výbuchy agrese u muže. Zpočátku muž žárlil na svou manželku, pokud se bavila s jinými muži a doma za zavřenými dveřmi jí to slovně vyčítal, nadával jí, ponižoval a zesměšňoval. Po nějaké době ji začal i bít, bil ji pěstmi, kopal do ní, tahal ji za vlasy a někdy po ní i plival. Několikrát ji zbil i před sousedy, dětmi i její matkou. Až tehdy, když se žena bála o svůj život a život svých dcer, tak zavolala policii. Policisté ale vždy jen zkontrolovali občanské průkazy a někdy muže odvezli na záchytnou stanici. Poté se muž vrátil domů a začalo násilí znovu. Poté, co dcery byly starší a začaly matku bránit, otec týral i je. Násilí skončilo až tehdy, co muž onemocněl, dostal infarkt myokardu a už neměl sílu páchat násilí. Muže nikdy neopustila, protože neměla kam jít a nevěděla, na koho se má obrátit s prosbou o pomoc. Velkou oporou jí byly jejich společné 3 dcery.

Rozhovor s obětí domácího násilí č. 1:

1. Víte co je domácí násilí a zažila jste jej někdy?

„Ano, nyní už vím, že jsem také byla obětí domácího násilí a poznala jsem na vlastní kůži, jaké to je, když vás váš blízký bije a týrá.“

2. Znala jste pojem domácí násilí ještě před tím, než bylo pácháno na vás?

„Ano znala, ale nechtěla jsem si připustit, že právě tohle se děje i u nás doma. Myslela jsem si, že je to jen pouze naše věc, co se děje u nás doma. A poté, co policisté nikdy násilí u nás doma neřešili, tak ani já jsem neměla sílu to řešit.“

3. Myslela jste si někdy, že by mohlo být pácháno domácí násilí i na vás?

„Ne, nemyslela. Tři roky, co jsme byli spolu, bylo vše v pořádku, ale hodně jsme pili a na manžela toho bylo už asi hodně a hodně žárlil.“

4. Vykazoval někdy člen rodiny, který na vás páchal domácí násilí, určité známky agrese ještě dříve, než k samotnému násilí došlo?

„Zpočátku vztahu ne, ani těsně po svatbě ne, ale jak stárnul, tak byla jeho agrese horší a horší. Hledal si každou záminku, aby mě mohl nadávat a bít mne.“

5. Jak domácí násilí začalo?

„Nejdříve manžel žárlil na to, když jsem se bavila s jinými muži. Pracovala jsem jako prodavačka, tak jsem s muži přicházela do kontaktu. Když jsem se na někoho usmála a manžel to viděl, tak mi to doma nejdříve vyčítal, nadával mi, útočil na mě. Později vyhrožoval násilím a bil mě. Mohl za to alkohol, když jsme se oba napili, tak jsme se hádali, on do mě rýpal a nadával mi. Jednou mi přetekly nervy a hodila jsem po něm talíř a on mě zbil.“

6. Jaký druh domácího násilí byl páchán na vás, jak vypadalo násilí u vás doma a jak probíhalo?

„Nejdříve mě manžel urážel, vyhrožoval mi, rýpal do mě, zesměšňoval mě, křičel na mě. Ale jen doma, někdy i před dětmi. Říkal, že se tahám s cizími chlapy. Nadával mi, že jsem děvka. Později mu nadávání nestačilo, tak mě začal mlátit. Nejvíc mě bil do obličeje pěstmi, kopal do žeber a tahal za vlasy. Jednou mě zbil i u návštěvy, zbil i souseda, který zavolal policii, ti jen zkontrolovali občanky a pak zase odjeli a tak to bylo s policií pořád.“

7. Poznala jste hned, že jde o domácí násilí?

„Nepoznala, myslela jsem si ze začátku, že je jen trochu výbušný a já mu dávám důvod k hádkám. Později mi to došlo, ale nevěděla jsem co dělat. Policie nám nikdy nepomohla.“

8. Co si myslíte, že zapříčinilo násilí, které bylo pácháno na Vás?

„Hodně žárlil a taky alkohol.“

9. Jak jste reagovala na násilí?

„Ze začátku jsem se bránila, pak už to nešlo a jen jsem doufala, že mě nezabije.“

10. Styděla jste se, že na vás bylo pácháno domácí násilí?

„Ano styděla.“

11. Co bylo příčinou vyhledání pomoci?

„Policii jsem volala, když už jsem měla opravdu strach, že nás zabije.“

12. Vyhledala jste pomoc sama nebo vám někdo pomohl, či pomoc nabídnul?

„Několikrát jsem volala policii, i dcery volaly. Ale jen zkontrolovali občanky, někdy manžela odvezli na záchytku a to bylo vše. Druhý den se muž vrátil a bylo to na novo.“

13. Jak toto domácí násilí dopadlo? Žijete stále s násilníkem?

„Muž už je starý a nemocný, nemá sílu mě bít. Teď už je klid, už ani alkohol nepijeme. Ano, žijeme pořád spolu.“

14. Jak dlouho toto násilí trvalo?

„40 let to trvalo.“

15. Tušil někdo z vašeho okolí, co se děje u vás doma?

„Ano, všichni příbuzní to věděli a nikdo nepomohl. Nejhorší bylo, že zbil i mou matku.“

16. Zanechalo to na vás nějaké následky?

„Teď už by nám snad nic neudělal, bojím se ale každého zvýšení hlasu.“

• Kazuistika č. 2 – Lenka.

V této kazuistice se jedná o dceru ženy, která je uvedena v předchozí kazuistice. Oběťmi domácího násilí byly manželka násilníka a nejmladší a nejstarší dcera z 3 dcer. Zpočátku týral muž pouze svou manželku a později týral i své děti poté, co se začaly zastávat své matky. Týrány byly téměř celé jejich dětství. Tato žena se několikrát pokusila kontaktovat policii poté, co utekla z domova. Policie jí však nikdy nepomohla takovým způsobem, aby ji její otec přestal týrat.

Osobní údaje: Obětí domácího násilí je žena, 27 let, bydlí v rodinném domě v malé vesnici u Jičína se svým manželem a 2 dětmi, kterým je 5 let a 1,5 roku, nyní je na mateřské dovolené, vystudovala střední školu s maturitou. Pachatelem domácího násilí byl její otec, 67 let, který vystudoval střední školu s maturitou, nyní je ve starobním důchodu. Tuto ženu týral do jejích 23 let, i když už nežili ve společné domácnosti.

Domácí násilí zde bylo páčáno ve formě psychického a fyzického násilí. Její otec jí nadával, zesměšňoval ji, několikrát i před jejími kamarády. Po nějaké době ji začal i bít. Otec této ženy týral nejen ji, ale i svou manželku, 64let, ale i nejstarší dceru, které je nyní 43 let. Domácí násilí páchal na své manželce dlouhou dobu, jejich děti byly toho svědky a později páchal násilí i na svých dětech. Tato žena je nejmladší dcerou násilníka, proto celé dětství byla svědkem toho, jak její otec bije matku a sestru. Několikrát utekla z domova a zavolala policii. Policisté opět jen zkontrolovali občanské průkazy a odjeli. Ve škole, kam tato žena chodila, nikdo netušil, že je obětí domácího násilí. Nikdy se nikomu nesvětila. Modřiny a jiné následky bití vždy pečlivě schovávala nebo lhala o jejich příčině. Nikdy nevyhledala nějakou pomoc, protože se styděla za to, že ji otec bije a také nevěděla, komu by se mohla svěřit. Nyní je násilník nemocný a ve starobním důchodu a tato žena jej, i přes násilí, které zažívala, navštěvuje a pomáhá mu.

Rozhovor s obětí domácího násilí č. 2:**1. Víte co je domácí násilí a zažila jste jej někdy?**

„Ano, bohužel vím. Zažívala jsem to celé dětství.“

2. Zнала jste pojem domácí násilí ještě před tím, než bylo pácháno na vás?

„Neznala, byla jsem malá, když to začalo. Někdy jsem si myslela, že je to normální.“

3. Myslela jste si někdy, že by mohlo být pácháno domácí násilí i na vás?

„Ano myslela. Když jsem viděla, že táta bije mámu, tak jsem se vždy bála, že bude bít i mě.“

4. Vykazoval někdy člen rodiny, který na vás páchal domácí násilí, určité známky agrese ještě dříve, než k samotnému násilí došlo?

„Ano, vždycky jsem znala tátu jen jako agresivního, který bije mou mámu. Žárlil na ni a pití alkoholu u obou dvou tomu taky moc nepomohlo.“

5. Jak domácí násilí začalo?

„Mámě nejdříve nadával přede mnou a pak ji i bil. Dělo se to i předtím, než jsem se narodila. Jednou, to mi bylo 5 let, mě v noci probudila hrozná hádka rodičů, tak jsem se šla podívat, co se děje. Máma ležela opilá na zemi a táta ji mlátil, pak ji přede mnou nadával a zesměšňoval ji. Já se ji snažila slovně bránit, tak začal nadávat i mně a poprvé naprášnil ruku, že mě zbije. A to byl začátek toho, že bil i mě, bylo mi 5 let.“

6. Jaký druh domácího násilí byl páchán na vás, jak vypadalo násilí u vás doma a jak probíhalo?

„Nadával mi stejně jako mámě, křičel na mě a zesměšňoval mě. Jednou jsem přijela později od svého přítele, i když jsem volala domů, že nestíhám a táta mě po příchodu domů zbil. Bil mě pěstmi do obličeje, hodil mě na sádrokartonovou zeď, kterou mnou prorazil, kopal mě do žeber i do hlavy a já omdlela. Když jsem se probírala, tak jsem hned zjišťovala škody, vypadala jsem jak velikonoční vejce. Jindy mi rval vlasy a fackoval mě.“

7. Poznala jste hned, že jde o domácí násilí?

„Ne, hned ne. Jako malá jsem myslela, že je to normální, tak jsem o tom ani moc nemluvila. Později mi to bylo jasné, protože mám milujícího manžela, který by mi tohle nikdy neudělal.“

8. Co si myslíte, že zapříčinilo násilí, které bylo pácháno na vás?

„Mámu bil, protože žárlil, a mě, protože jsem ji bránila. Když jsem byla starší, tak si hledal jakoukoliv záminku, aby mě mohl zbít.“

9. Jak jste reagovala na násilí?

„Snažila jsem se bránit sebe i mámu slovně i fyzicky, ale táta byl silnější.“

10. Styděla jste se, že na vás bylo pácháno domácí násilí?

„Ano styděla, i teď se stydím, že jsem nebyla schopná tomu zabránit a mámě pomoci.“

11. Co bylo příčinou vyhledání pomoci?

„Policii jsem několikrát volala, když bil mě i mámu a já se hodně bála, ale nikdy nám nepomohli. Někdy jsem i utekla z domova, ale neměla jsem kam jít, tak jsem se vrátila.“

12. Vyhledala jste pomoc sama nebo vám někdo pomohl, či pomoc nabídnul?

„Ne, nevěděla jsem, komu bych to mohla říct. Když policie nepomohla, tak jsem si myslela, že nám nepomůže nikdo.“

13. Jak toto domácí násilí dopadlo? Žijete stále s násilníkem?

„Táta zestárnul, onemocněl a už nemá sílu nás bít. Sice už s nimi nežiji, ale i přes to všechno za ním jezdím a pomáhám mu, protože máma od něj nikdy neodešla.“

14. Jak dlouho toto násilí trvalo?

„Celé moje dětství. Bil mě asi od 5 let do mých 20 let, do té doby, než jsem odešla z domu.“

15. Tušil někdo z vašeho okolí, co se děje u vás doma?

„Věděli to všichni příbuzní a nikdo nepomohl.“

16. Zanechalo to na vás nějaké následky?

„Bojím se, když někdo zvýší hlas. Mám ale milujícího manžela, který je mi oporou.“

• Kazuistika č. 3 – Romana.

Tato žena opustila svého partnera ještě předtím, než by jí začal bít. Má dva syny, kteří jsou vážně nemocní, tak se snaží dělat vše pro to, aby se měli dobře. Není zde zcela vyřešená péče o jejich společné děti, a proto se musí setkávat s bývalým partnerem při soudních jednáních, kde se řeší péče o děti.

Osobní údaje: Obětí domácího násilí je žena, 33 let, bydlí se svými syny, kterým je 3 a 6 let, v pronajatém bytě v Lounech. Vystudovala střední školu s maturitou a nyní je na mateřské dovolené. Násilníkem zde byl její druh, 36 let, se kterým žila, v nesezdaném soužití, 5 let. Muž žije v domě, v malé vesnici u Jihlavy, který pořídili na společné náklady. Vystudoval vysokou školu a pracuje jako policista. Muž po té co ho žena opustila a odešla i s dětmi, se snaží ženu pomlouvat a neustále vyvolávat nějaké konflikty.

Muž ženu týral psychicky, ekonomicky a také na ní vyvíjel sexuální nátlak. Ze začátku vztahu bylo vše v pořádku, muž se choval slušně a pozorně. Poté, co zjistili, že jejich syn je těžce nemocný, se muž začal chovat agresivně. Partnerku psychicky napadal, vyvíjel sexuální nátlak a držel partnerku od finančních prostředků. Po narození druhého syna a zjištění u něj stejné diagnózy, se násilí ze strany partnera stupňovalo. Přátelé a kolegové muže netušili, že se chová tak hrubě. Žena se později svěřila své rodině a přátelům, kteří jí podporovali v tom, aby muže opustila. Po domluvě se svým bratrem, který jí pomohl sbalit nějaké věci, opustila tohoto muže a utekla od něj i s dětmi. V současné době bydlí žena sama s dětmi a stará se o všechno sama a nelituje toho,

že muže opustila. Péče o nemocné děti je však finančně náročná, proto s některými financemi pomáhají ženě neziskové organizace a nadace. Žena se se svým bývalým partnerem soudí o děti. Muž chce střídavou péči, žena si to nepřeje. Situaci také komplikuje fakt, že žena bydlí v místě, kde muž dříve pracoval jako policista, a proto zná zdejší sociální pracovníky. Žena uvádí, že muž jí udává sociálním pracovníkům, že se o děti nestará a bije je. Tito sociální pracovníci buď nechtějí situaci řešit, nebo jsou zaujatí. Tato žena také nemá dostatek financí, aby dojížděla do Prahy za mediací, která jim byla doporučena soudem.

Rozhovor s obětí domácího násilí č. 3:

1. Víte co je domácí násilí a zažila jste jej někdy?

„Ano, vím co to je domácí násilí a jeho určitou formu jsem také zažila. Sice ne třeba tak drsnou, jako ostatní ženy, ale i toto bylo pro mě velmi těžké.“

2. Znala jste pojem domácí násilí ještě před tím, než bylo pácháno na vás?

„Ano znala a věděla jsem i o několika kamarádkách, které zažívaly ve vztahu násilí.“

3. Myslela jste si někdy, že by mohlo být pácháno domácí násilí i na vás?

„Ne, nemyslela. Ale až po té, co se začal nátlak partnera stupňovat, tak jsem se začala obávat, že jde o domácí násilí.“

4. Vykazoval někdy člen rodiny, který na vás páchal domácí násilí, určité známky agrese ještě dříve, než k samotnému násilí došlo?

„Zpočátku vztahu jsem vůbec netušila, že může být něčeho takového schopný. Ale vzali jsme náš vztah rychle a krátce po seznámení jsem otěhotněla. Do té doby, než jsme zjistili, že náš syn je vážně nemocný, tak bylo vše v pořádku.“

5. Jak domácí násilí začalo?

„Ze začátku bylo všechno v pořádku, byl milý, hodný a těšili jsme se spolu na první dítě. Lékaři v prvním roce syna zjistili, že má vážnou onkologickou nemoc a tak jsem musela být dlouhou dobu se synem v nemocnici. Střídavě jsme pak byli se synem na půl doma a na půl v nemocnici. Myslím si, že to, že zjistili synovi tuhle nemoc, vyvolalo v partnerovi jeho zlost. Až od té doby se začal chovat tak, jak se choval. Asi neumí jinak zvládat náročné situace. Po nějaké době se nám narodil druhý syn a bohužel i u něj zjistili tu samou nemoc, jako u prvního syna. A od té doby se to s partnerem už jen zhoršovalo.“

6. Jaký druh domácího násilí byl páčán na vás, jak vypadalo násilí u vás doma a jak probíhalo?

„Jednalo se hlavně o psychické a finanční týrání. Ale myslím si, že pokud bych ho zavčas neopustila, že by mě klidně i zbil. Ze začátku mi nadával, že není uklizeno, že není hotová večeře a tak podobně. Také mu vadilo, že nechodím do společnosti, nebo ven. Ale jak bych mohla, kdo by pohlídal syna? On by to neudělal. Po nějaké době mu začalo vadit, že spolu nespíme, protože jsem byla unavená a ani jsem neměla náladu. Nadával mi, zesměšňoval mě a posmíval se mi. Byla jsem na mateřské a neměla jsem moc peněz a on mi vždycky dával určitou částku na měsíc, za které jsem platila pouze léky pro syny, hračky pro ně a jídlo pro nás všechny. Sama pro sebe jsem si nekoupila vůbec nic. Chodila jsem ve starém oblečení a o sebe nedbala. On mi vždy vyčítal a nadával mi, jak to, že mi nezbyly žádné peníze. A to nevydělával zrovna málo peněz, sám pro sebe si kupoval úplně zbytečné věci, které stály i několik tisíc. Také se mi vysmíval, že ho nikdy neopustím, že nemám kam jít, že to nedokážu.“

7. Poznala jste hned, že jde o domácí násilí?

„Ne nepoznala, až po tom, co jsem se ho začala bát a promluvila si s několika lidmi, tak jsem si myslela, že se může jednat o domácí násilí.“

8. Co si myslíte, že zapříčinilo násilí, které bylo páčáno na vás?

„Byl hrubý až po tom, co jsme zjistili, že je syn nemocný. Asi se neumí vyrovnat se vztekem, který si pak vybíjel na mně.“

9. Jak jste reagovala na násilí?

„Snažila jsem se argumentovat, že se starám hlavně o nemocné syny.“

10. Styděla jste se, že na vás bylo pácháno domácí násilí?

„Ze začátku jsem jen myslela, že je nešťastný z toho, že jsou synové nemocní, ale když se to začalo stupňovat, tak jsem se styděla za to, jak se chová a nejdříve jsem nikomu nic neřekla. Pak už jsem to nemohla v sobě dusit a svěřila se kamarádkám a mé rodině. Styděla jsem se, že mi ubližoval a já nic nedělala.“

11. Co bylo příčinou vyhledání pomoci?

„Tohle jeho chování se začalo stupňovat a já se bála, že by nám mohl někdy ublížit, proto jsem od něj utekla pouze s několika věcmi, hračkami a potřebami pro děti.“

12. Vyhledala jste pomoc sama nebo vám někdo pomohl, či pomoc nabídnul?

„Podporovala mě rodina, kamarádi, ale třeba i naši sousedé a jeho bývalí kamarádi nebo jeho bývalá žena. Asi po třech letech trápení z jeho strany, jsem toho měla už dost, zavolala jsem bratrovi, sbalila pár věcí, děti a bratr mě odvezl. Nejdříve jsem bydlela u mých rodičů v domě a později se postavila na vlastní nohy.“

13. Jak toto domácí násilí dopadlo? Žijete stále s násilníkem?

„Sbalila jsem pár věcí a utekla jsem i s dětmi. Bydlím teď sama v pronajatém bytě a snažím se zabezpečit všechno sama. Bohužel lítám po soudech, protože se soudíme o děti. On by je chtěl do střídavé péče a to já mu nedovolím. On ani neví, jak děti berou léky. Také na mě neustále volá sociálku, že děti týrá nebo biju. Starší syn je nemocný se srážlivostí krve, tak se mu často dělají modřiny, on to ví, ale i snaží se to házet na mě. Takže zatím není nic dořešené. Přejde mi, že všechny orgány jsou na jeho straně, protože je policista. Ale snažím se bránit, jak jen to jde.“

14. Jak dlouho toto násilí trvalo?

„Kolem čtyř let. Bohužel jsme v neustálém kontaktu, protože mu musím děti půjčovat.“

15. Tušil někdo z vašeho okolí, co se děje u vás doma?

„Ano, po nějaké době jsem se svěřila mé mámě a několika kamarádkám, všechny se mi snažily pomoci.“

16. Zanechalo to na vás nějaké následky?

„Bude mi dlouhou dobu trvat, než začnu nějakému chlapovi věřit. Ale poučila jsem se, že když člověk chce, tak jde vše. To co teď mám, jsem si vybuodovala sama. Teď jsou pro mě nejdůležitější moje děti.“

• Kazuistika č. 4 – Zora.

Tuto ženu týral, ponižoval a dokonce i znásilňoval její bývalý manžel, který je nyní ve vězení. Poté co opustila manžela a rozvedla se s ním, našla nového partnera, se kterým je velmi spokojená a daří se jí dobře zapomenout na domácí násilí, které zažívala.

Osobní údaje: Obětí domácího násilí je žena, 51 let, která bydlí v Mostě se svým novým partnerem, pracuje jako asistentka prodeje a vystudovala střední školu s maturitou. Se svým bývalým manželem mají 2 děti ve věku 21, 29 a žena má ještě jednoho syna 31 let s jiným mužem. Násilníkem byl bývalý manžel ženy, který je nyní ve vězení za majetkovou trestnou činnost. Tento muž měl pouze základní vzdělání a pracoval jako prodejce aut. Velkou roli zde hrál alkohol, který muž často požíval a další trestná činnost, kterou páchal.

Žena byla ve vztahu s mužem necelý rok, než se objevily první náznaky násilí z jeho strany. Už ze začátku jejich vztahu vykazoval muž určité známky agrese. Často se hádal se svými přáteli a sám vyvolával některé konflikty. Jelikož byla žena těhotná a čekala jejich prvního syna, tak i přes náznaky agrese, si tohoto muže vzala. Domácí násilí se v tomto vztahu postupně rozvíjelo. Ze začátku muž vyvolával hádky se svojí manželkou, protože na ženu velmi žárlil. Poté jí nadával, urážel, křičel na ni, zesměšňoval

a ponižoval. Toto násilí postupně přerostlo do fyzického násilí, kdy ji začal fackovat, bít pěstmi, strkat do ní, až několikrát upadla a poranila se, několikrát ji i znásilnil. Dlouhou dobu se žena bála od svého manžela odejít, protože spolu měli 2 děti a vychovávali jednoho jejího syna z předcházejícího vztahu. Také se bála, že by jí a jejich dětem mohl muž ještě více ublížit, nebo je zabít. Také policie, kterou několikrát zavolala, jejího muže pouze zkontrolovala, nikdy ho však neodvezla, či nějak zasáhla. I když se žena dlouhou dobu snažila zakrývat před jejich dětmi, že jí muž bije, dětem tahle skutečnost však neunikla. Muž začal později bít i prvního syna ženy, jehož nebyl otcem. Tento syn ženu bránil před násilím ze strany jejího manžela, bylo mu asi 6 let, když ho začal muž poprvé bít. Když se začal na stranu matky stavět i její druhý syn, tak muž bil a týral i jeho. Domácímu násilí byla ušetřena jen jejich nejmladší dcera, kterou bránila matka i oba dva synové. Po narození dcery s ní žena spávala v jedné posteli, aby zabránila jejímu muži, aby jí znásilňoval, nebo týral jejich dceru. Muže nakonec opustila asi po 11 letech domácího násilí, aby ona i děti žily beze strachu z násilí. Odstěhovala se od něj a muž skončil ve vězení, ale za jinou trestnou činnost. Nyní má milujícího partnera, který se jí snaží všechno vynahradiť.

Rozhovor s obětí domácího násilí č. 4:

1. Víte co je domácí násilí a zažila jste jej někdy?

„Ano vím, co to je a sama jsem to i zažila.“

2. Znala jste pojem domácí násilí ještě před tím, než bylo pácháno na vás?

„Ano znala, ale nikdy bych nevěřila, že to může potkat i mě.“

3. Myslela jste si někdy, že by mohlo být pácháno domácí násilí i na vás?

„Ne, nikdy bych nevěřila, že i mě potká to, že mě můj muž bude bít nebo týrat. Na začátku vztahu byl moc hodný a pozorný, ale později mě začal týrat. Nejhorší bylo, že pak mlátil i syny.“

4. Vykazoval někdy člen rodiny, který na vás páchal domácí násilí, určité známky agrese ještě dříve, než k samotnému násilí došlo?

„Na začátku byl hodný, ale často vyvolával hádky se svými kamarády a nenechal si nic líbit. Vždycky se hned ozval a všichni z něho měli respekt.“

5. Jak domácí násilí začalo?

„Bývalý muž hodně pil a byl i dost agresivní. Když se vracel domů v noci z hospody, tak byl vždy dost opilý. Nejdříve se snažil vyvolávat nejrůznější hádky se mnou, protože hodně žárlil. Pracovala jsem jako zdravotní sestra, tak žárlil na pacienty. Byl rád, když jsem otěhotněla a šla jsem na mateřskou. Na začátku fyzického týrání mi jednou, po nějaké hádce vlepil facku, asi zkoušel, jestli se nechám bít. Byla jsem v šoku a on se pak omlouval, ale za nedlouho to udělal znovu a znovu.“

6. Jaký druh domácího násilí byl páchán na vás, jak vypadalo násilí u vás doma a jak probíhalo?

„Ze začátku mě deptal hlavně psychicky, nadával mi velmi hrubě a vulgárně. Později mi dal facku při hádce a pak se to opakovalo. Začal mě bít, bil mě pěstmi, strkal do mě, několikrát jsem upadla a uhodila se do hlavy. Měla jsem modřiny po celém těle, které jsem se snažila zakrývat před kolegyněmi i před dětmi. Několikrát mě i znásilnil. Ze začátku tam hrál roli hlavně alkohol, později už ho ani nepotřeboval k tomu, aby bil mě i syny. Dceru jsem ubránila, i synové jí bránili, jí nikdy fyzicky neublížil.“

7. Poznala jste hned, že jde o domácí násilí?

„Ne nepoznala, myslela jsem, že je jen trochu výbušný. Vždy jsem měla ráda pořádný silný chlapy, kteří se ničeho nebojí. A to se mi vymstilo.“

8. Co si myslíte, že zapříčinilo násilí, které bylo pácháno na vás?

„Určitě za to mohla jeho bezdůvodná žárlivost a alkohol. Také to, že jsem mu vyčítala, že si zahrává s kriminálem, když podváděl a kradl. On jedno auto prodal i pětkrát.“

9. Jak jste reagovala na násilí?

„To bylo různé. Většinou jsem kvůli dětem moc nereagovala, aby si ničeho nevšimly, ale to ho vytáčelo ještě víc.“

10. Styděla jste se, že na vás bylo pácháno domácí násilí?

„Ano styděla jsem se moc, hlavně před dětmi, kamarádkami a kolegyněmi v práci.“

11. Co bylo příčinou vyhledání pomoci?

„Chtěla jsem, abychom měly klid já i děti.“

12. Vyhledala jste pomoc sama nebo vám někdo pomohl, či pomoc nabídnul?

„Sama jsem sbalila děti a nějaké věci a odešla od něj ke kamarádce. Pak jsem si našla přítele, se kterým jsme si pořídili byt a nastěhovali se tam i s dětmi.“

13. Jak toto domácí násilí dopadlo? Žijete stále s násilníkem?

„Zrovna v tu dobu co jsem odcházela, tak ho policie zadržela kvůli trestné činnosti a později šel do vězení, takže jsem měla štěstí, že nestačil dělat peklo. Ve vězení je asi 5 let, tak doufám, že až vyjde ven, že se mě nebude snažit kontaktovat. Našla jsem skvělého partnera, se kterým jsem teď moc šťastná, a žijeme spolu.“

14. Jak dlouho toto násilí trvalo?

„Necelých 11 let.“

15. Tušil někdo z vašeho okolí, co se děje u vás doma?

„Ano děti a některé kamarádky.“

16. Zanechalo to na vás nějaké následky?

„Ano zanechalo, hodně zdravotních problémů. Mívám deprese, žaludeční vředy a objevila se mi i rakovina uzlin. Myslím si, že všechno souvisí s násilím, které na mně páchal. Také jsem za něj splácela nějaké dluhy.“

• Kazuistika č. 5 – Daniela.

Tento vztah se od počátku zdál jako velmi pěkný, bezproblémový. Žena byla s mužem, se kterým se nevzali, poměrně dlouhou dobu než došlo k prvním známkám násilí. Domácí násilí bylo v této rodině pácháno pouze na ženě, ne na dětech.

Osobní údaje: Obětí domácího násilí je žena, 62 let, která bydlí v Praze se svým mladším synem v pronajatém bytě. Pracuje jako pomocná síla v nemocnici, je vyučená prodavačka. Má dceru, které je nyní 40 let a s partnerem, který ji týral, má syna, nyní 25 let, v době domácího násilí mu bylo 6 - 10 let. Bývalý partner, který ji týral, pracuje jako řidič a vystudoval odborné učiliště. Bydleli spolu v pronajatém bytě.

Tato žena byla se svým partnerem, se kterým se nikdy nevzali, 10 let, než se na ní muž začal dopouštět domácího násilí. Toto partnerství bylo zpočátku, jak uvádí žena, velmi pěkné. Muž začal po nějaké době podnikat a vydělávat více peněz. Zpočátku si tyto peníze všichni společně užívali. Muž do té doby, než začal vydělávat více peněz, tvrdý alkohol nikdy nepil, pil pouze pivo a to svátečně. Poté, co se mu začalo dařit v práci, tak si začal kupovat drahý alkohol a postupně začal pít tvrdý alkohol častěji a častěji. Ženě to zpočátku nevadilo, protože dostávala od muže hodně peněz, tak mu dávala volnost. Po nějaké době začal muž chodit do hospody a vracel se domů opilý. Nejdříve se omlouval, že už to nikdy neudělá a postupně chodil domů opilý častěji a začal být na ženu hrubý a vzteklý. Po roce a půl se vše vystupňovalo, muž začal ženě nadávat, urážet ji a postupně ji i začal bít. Ona ho však nechtěla opustit, protože ho milovala a pochybovala, zda nemá na tomto násilí také nějakou vinu. Zpočátku domácího násilí jejich syn nic nevěděl. Žena se snažila držet jejich syna od násilí pryč. Jak byl syn starší, tak se dozvěděl o násilí, které muž na jeho matce páchal a začal jí bránit, muž mu však nikdy neublížil. O tomto domácím násilí vědělo hodně lidí, kteří se snažili ženě pomoci, ona však neměla kam jít a také městská policie příliš nepomohla. V místě jejich bydliště pracovali jako policisté mužovi kamarádi. Žena se časem začala bát o syna i svůj život a obrátila se na neziskové organizace, fond ohrožených dětí a na státní policii,

kde jí pomohli. Neziskové organizace pomohly i s hledáním bydlení, stěhováním i poskytnutím ošacení a podobného. Nějakou dobu, po udání muže policii, spolu ještě chvíli bydleli, ale on si jí nevšímal. Nyní žije sama a synovi nikdy nebránila ve styku s otcem, on ho však vídat nechtěl.

Rozhovor s obětí domácího násilí č. 5:

1. Víte co je domácí násilí a zažila jste jej někdy?

„Ano, nyní už vím a zažila jsem to.“

2. Znala jste pojem domácí násilí ještě před tím, než bylo pácháno na vás?

„Ne, neznala jsem tenhle výraz do té doby, než jsem začala řešit, že mě muž týrá.“

3. Myslela jste si někdy, že by mohlo být pácháno domácí násilí i na vás?

„Nemyslela jsem si, že se to stane i mně. Myslela jsem si, že se to týká jen sociálně slabých.“

4. Vykazoval někdy člen rodiny, který na vás páchal domácí násilí, určité známky agrese ještě dříve, než k samotnému násilí došlo?

„Nevykazoval. Asi deset let byl náš vztah moc pěkný a bez problémů.“

5. Jak domácí násilí začalo?

„Začalo to potom, co muž začal hodně vydělávat a kupovat si drahé pití. Vracel se domů z hospody opilý a nejdříve se omlouval, že už to nikdy neudělá. Pak se to stupňovalo, už se neomlouval, byl na mě hrubý a pak mě začal i bít.“

6. Jaký druh domácího násilí byl páchán na vás, jak vypadalo násilí u vás doma a jak probíhalo?

„Nejdříve se omlouval, že byl opilý, pak se omlouval, že byl hrubý a pak se omlouvat přestal. Začal mi nadávat, křičel na mě, zesměšňoval mě. Pak mě fackoval, bil mě pěstí, strkal do mě a chytal mě za ruce. Několikrát mě i znásilnil, když jsem s ním nechtěla spát.“

7. Poznala jste hned, že jde o domácí násilí?

„Nepoznala. Pomalu se to stupňovalo.“

8. Co si myslíte, že zapříčinilo násilí, které bylo pácháno na vás?

„Peníze. Začalo to po tom, co začal vydělávat hodně peněz a kupoval si drahý tvrdý alkohol. Do té doby pil jen pivo.“

9. Jak jste reagovala na násilí?

„Nejdříve, když se omlouval, tak jsem mu vynadala, že pije, pak už to moc nešlo bránit se. Hlavně jsem se snažila, aby se to nedozvěděl náš syn.“

10. Styděla jste se, že na vás bylo pácháno domácí násilí?

„Ano styděla. Proto jsem to začala řešit až po delší době.“

11. Co bylo příčinou vyhledání pomoci?

„Bála jsem se, že by ublížil synovi, nebo nás zabil. Také jsem nechtěla, aby syn vyrůstal v takovéhle rodině. Chtěla jsem hlavně klid pro syna.“

12. Vyhledala jste pomoc sama nebo vám někdo pomohl, či pomoc nabídnul?

„Sama jsem vyhledala organizace, které nám pomohly. Ze začátku jsem ale chodila na policii v místě bydliště, kde mi nepomohli, protože to byli jeho kamarádi. Nejvíce mi pomohl Bílý kruh bezpečí, Fond ohrožených dětí, pedagogické poradny a moji přátelé.“

13. Jak toto domácí násilí dopadlo? Žijete stále s násilníkem?

„Když už se to začalo stupňovat, tak jsem měla doma zabalené věci, kdybychom museli se synem utéct. Také naši sousedi věděli, že kdybychom volali o pomoc, tak jde opravdu do tuhého. Jednoho večera na mě před synem sáhnul, syn vyběhl ven z bytu na chodbu a volal o pomoc. Sousedka otevřela dveře od bytu, schovala ho a já utekla za ním. Pak přijela policie a odvezli ho. Já pak šla druhý den na výslech. Nejvíce mi pomohl soudce, který muže nechal delší dobu ve vazbě, a já si mohla zabalit nějaké věci. Sice jsme spolu pak ještě chvíli bydleli, než jsem našla jiné bydlení, ale to už mi nic neudělal, nevšímal si mě. Už spolu nežijeme.“

14. Jak dlouho toto násilí trvalo?

„4 roky to trvalo.“

15. Tušil někdo z vašeho okolí, co se děje u vás doma?

„Ano, věděli to kamarádky, moje rodiče a naši sousedi.“

16. Zanechalo to na vás nějaké následky?

„Dlouhou dobu jsem se bála, když jen nějaký muž promluvil. Bojím se chlapů a žádného nechci.“

• Kazuistika č. 6 – Jana.

Domácí násilí je v této domácnosti řešeno pouze velmi krátký čas, proto žena odpovídala jen částečně. Poprosila svou kamarádku, která jí pomáhala a věděla o její situaci doma, aby odpovídala s ní. V této domácnosti docházelo k domácímu násilí už od začátku vztahu. Muž byl agresivní i na svoji bývalou ženu. Problematické zde bylo to, že muž je policista.

Osobní údaje: Obětí domácího násilí je žena, 42 let, nyní bydlí v Praze v podnájmu se svými dětmi, který si nedávno našla. Pracuje jako zdravotní sestra, vystudovala střední školu s maturitou. Násilníkem je zde muž, 45 let, který vystudoval střední školu s maturitou a pracuje jako policista. Žili spolu v rodinném domě, který postavili, ale dům byl napsán na tohoto muže. Nikdy se spolu nevzali. Žena má z dřívějšího vztahu dvě děti, dceru 20 let a syna 18 let. Domácí násilí se v této rodině začalo řešit teprve před 1 měsícem.

Žena uvádí, že již od začátku jejich vztahu byl muž agresivní. Byl agresivní i v dřívějším vztahu. Ze začátku ženu týral psychicky, poté fyzicky, ekonomicky, sexuálně, také jí pronásledoval. Mstil se také na jejich psech, několikrát je napadl, nebo se s nimi nevrátil z procházky a tvrdil, že se zaběhli. Žena byla s mužem, i když jí týral, protože ho velmi milovala a neměla kam jít, také jeho chování zpočátku omlouvala. Jednání muže oznámila na policii přibližně před měsícem poté, co poprvé zbil i jejího syna. Do domácnosti přijeli policisté, kteří se však s mužem znali. Se ženou nesepsali žádný protokol, pouze nafotili její zranění a poučili o tom, že do měsíce může násilí oznámit jako přestupek. Muži bylo doporučeno opustit přes noc dům. Žena se ráno svěřila kolegyním v práci, které jí poslaly k lékaři a na policii v místě jejího zaměstnání. Na policii ženu vyslechli a jednání muže nahlásili policejní inspekci (z důvodu jeho zaměstnání), která ženu i muže opětovně vyslechla. Ženě bylo doporučeno zabalit si svoje věci a odejít z domu, protože dům byl ve vlastnictví muže. Muž nebyl ze společného obydlí vykázán, pouze s ním bylo dohodnuto, že domů nebude chodit, dokud se žena nevystěhuje. Vrátit se však mohl kdykoliv. Ženě byla přislíbena ochrana policií, ale nebyla jí schválena. Proto se do domu vrátila pouze se svědky, pro případ, že by se muž vrátil. Žena podala na muže trestní oznámení, ale zatím neví, jak je situace řešena dále. Zatím nebyla k dalšímu výslechu předvolána.

Rozhovor s obětí domácího násilí č. 6:**1. Víte co je domácí násilí a zažila jste jej někdy?**

„Ano, bohužel jsem zažila domácí násilí.“

2. Zнала jste pojem domácí násilí ještě před tím, než bylo pácháno na vás?

„Věděla jsem o domácím násilí z televize i novin ještě dříve, než mě začal týrat.“

3. Myslela jste si někdy, že by mohlo být pácháno domácí násilí i na vás?

„Věděla jsem, že partner byl agresivní i v dřívějším vztahu, ale myslela jsem si, že mě bít nebude.“

4. Vykazoval někdy člen rodiny, který na vás páchal domácí násilí, určité známky agrese ještě dříve, než k samotnému násilí došlo?

„Ano, byl agresivní už od začátku našeho vztahu. Bil i naše psy.“

5. Jak domácí násilí začalo?

„Ze začátku mě ponižoval, nadával mi a byl na mě sprostý. Vždycky si našel nějakou záminku, proč mi nadávat.“

6. Jaký druh domácího násilí byl páchán na vás, jak vypadalo násilí u vás doma a jak probíhalo?

„Týral mě psychicky, pak mě začal bít a házel po mně věci. Většinou jsem si raději stoupala před okno, aby se bál, že ho rozbije, když po mně něco házel. Také mi nedával peníze, vydělával víc než já a já platila všechny výdaje. Někdy mě i pronásledoval. Věděl, kam chodím, vždycky se někde zjevil a já nevěděla, jak je to možné. Několikrát mě i znásilnil.“

7. Poznala jste hned, že jde o domácí násilí?

„Ne, až postupně mi docházelo, co se děje.“

8. Co si myslíte, že zapříčinilo násilí, které bylo pácháno na vás?

„Žárlivost a jeho agrese.“

9. Jak jste reagovala na násilí?

„Uzavírala jsem se do sebe.“

10. Styděla jste se, že na vás bylo pácháno domácí násilí?

„Ano, styděla jsem se.“

11. Co bylo příčinou vyhledání pomoci?

„Vždycky bil jen mě, ale naposled na mě zaútočil a nevěděl, že syn je doma. Syn mě začal bránit, tak napadl i jeho a to byl důvod, proč jsem zavolala policii.“

12. Vyhledala jste pomoc sama nebo vám někdo pomohl, či pomoc nabídnul?

„Sama jsem zavolala policii a pak se druhý den svěřila v práci kolegyním, které mě poslaly k lékaři a na policii. Hodně mi pomohli v Bílém kruhu bezpečí, kde mě vyslechli a podpořili mě hlavně psychicky.“

13. Jak toto domácí násilí dopadlo? Žijete stále s násilníkem?

„Poté, co napadl syna, jsem zavolala policii, přijeli ale jeho kamarádi, kteří to nevyřešili. Proto jsem se svěřila v práci a ti mě poslali na jinou policii. Tam to začala řešit i inspekce. Já jsem se odstěhovala, protože dům je jeho, takže už s ním nežiju. Zatím nevím, jestli se to nějak řeší, ještě mě nepředvolali k dalšímu výslechu. Naposled jsem ho viděla tu noc, co přijela domů policie.“

14. Jak dlouho toto násilí trvalo?

„8 let.“

15. Tušil někdo z vašeho okolí, co se děje u vás doma?

„Ano, věděl to můj kamarád a moji rodiče. Děti to nevěděly do té doby, než muž zbil i syna.“

16. Zanechalo to na vás nějaké následky?

„Špatně se soustředím, pořád myslím na to, jak to dopadne. Také jsem hodně unavená a mám výkyvy nálad.“

4.4 Presentace výsledků

Během rozhovorů s oběťmi domácího násilí bylo zjištěno velké množství informací, které byly posléze zpracovány do 6 kazuistik. Tyto oběti domácího násilí zažívaly především psychické násilí. Některé z obětí zažívaly fyzické, sexuální nebo ekonomické násilí. Jednu z obětí domácího násilí její bývalý partner i pronásledoval. Z těchto žen 5 žen zažívalo domácí násilí ze strany svého partnera nebo manžela, 1 žena ze strany svého otce. Všechny ženy si nesou určité následky domácího násilí celým svým životem.

• Potvrzení nebo vyvrácení hypotéz:

Hypotéza č. 1: „Oběti domácího násilí se stydí za to, že na nich toto násilí bylo pácháno.“

OVĚŘENÍM TĚTO HYPOTÉZY SE ZABÝVALA OTÁZKA Č. 10. Všechny dotazované ženy uvedly, že se styděly, že na nich bylo pácháno domácí násilí. Tato hypotéza byla **potvrzena.**

Hypotéza č. 2: „Oběti domácího násilí slyšely o této problematice ještě dříve, než bylo násilí pácháno na nich samotných.“

Ověřením této hypotézy se zabývala otázka č. 2. Z dotazovaných žen 4 ženy uvedly, že znaly pojem domácí násilí ještě dříve, než bylo pácháno na nich samotných. 2 ženy uvedly, že tento pojem neznaly. Tato hypotéza byla **vyvrácena**.

Hypotéza č. 3: „Oběti domácího násilí zpočátku nerozpoznaly, že jde o problematiku domácího násilí.“

K ověření této hypotézy byla použita otázka č. 7. Všech 6 dotazovaných žen uvedlo, že zpočátku nerozpoznaly, že se jedná o domácí násilí. Tato hypotéza byla **potvrzena**.

Hypotéza č. 4: „Zpovídané oběti domácího násilí již nežijí v domácnosti s pachatelem tohoto násilí.“

Otázka č. 13 sloužila k ověření této hypotézy. Z dotazovaných žen 5 žen uvedlo, že již nežijí s pachatelem domácího násilí. 1 žena stále žije s násilníkem v jedné domácnosti, proto byla tato hypotéza **vyvrácena**.

Hypotéza č. 5: „Pachatelé domácího násilí nepocházejí jen ze sociálně slabých rodin.“

K ověření této hypotézy byly použity otázky zaměřené na sociální zázemí osob, finanční možnosti, vzdělání a zaměstnání. Mezi pachateli domácího násilí byl i muž s vysokoškolským vzděláním, většina pachatelů mělo středoškolské vzdělání s maturitou. V jedné domácnosti byly příjmy vyšší, než v běžných domácnostech. Tato hypotéza byla **vyvrácena**.

4.5 Závěr výzkumu

Cílem tohoto sociologického výzkumu bylo navázat na předchozí kapitoly, které se zabývají teoretickou částí domácího násilí. Pohled na problematiku domácího násilí by nebyl zcela úplný, kdyby nebylo využito praktických zkušeností. Cílem sociologického výzkumu tedy bylo vyhledat oběti domácího násilí, udělat s nimi rozhovor a zpracovat získané informace. Proto byly vyhledány skutečné oběti domácího násilí, které vyprávěly svůj příběh o tom, jak domácí násilí zažívaly. Pouze podle těchto příběhů, které byly zpracovány do kazuistik, je možné si udělat představu o tom, jaké to je, toto násilí zažívat.

Ani jedna z obětí domácího násilí nebyla vyhledána pomocí organizace zabývající se oběťmi domácího násilí, pocházely z blízkého okolí autora diplomové práce nebo z okolí jeho přátel. Je tedy zřejmé, že téměř každý z nás zná někoho, kdo má zkušenosti s domácím násilím. Proto je důležité vědět, jak se toto násilí projevuje a jak je možné obětem domácího násilí pomoci. Vždy existuje určitá možnost, jak násilí zastavit.

Z šesti dotazovaných žen zažívalo domácí násilí pět žen již před delší dobou a už se stačily určitým způsobem s těmito zkušenostmi vyrovnat. U jedné ženy je řešení domácího násilí na začátku, proto nyní nevíme, jak přesně toto dopadne.

Ne všechny ženy se obrátily na neziskové organizace, které by jim mohly pomoci nebo poskytnout informace, jak domácí násilí řešit. Mnohdy to bylo z důvodu, že vůbec o těchto organizacích nevěděly. Proto je důležité tyto organizace podporovat v jejich medializaci.

ZÁVĚR

Ve své diplomové práci jsem dospěla k závěru, že domácí násilí je jeden z nejproblematictějších patologických jevů současnosti. I přes to, že žijeme v moderní době, týká se tento problém velkého počtu jedinců, protože jedním ze znaků moderní doby je anonymita prostředí a nezájem lidí o život a problémy druhých. Oběti domácího násilí, si nesou následky celý svůj život. Proto je důležité předcházet tomuto jevu vhodnou prevencí. Pokud už k takovému jednání dojde, pak je především potřeba odpovídajícím způsobem oběti pomoci a zároveň pachatele spravedlivě potrestat. Domácí násilí je nebezpečný jev především tím, že se jeho obětí může stát kdokoliv z nás.

V předkládané diplomové práci jsem se zabývala problematikou domácího násilí. Stanoveným cílem diplomové práce bylo vyhledat a prostudovat odbornou literaturu, zabývající se domácím násilím a zpracovat dostupné informace do srozumitelného a přehledného textu. V průběhu příprav k diplomové práci jsem zjistila, že v současné době je velké množství informačních zdrojů, které jsem musela prostudovat a v nich se zorientovat. Překvapilo mě, jaký význam tomuto problému naše společnost přikládá, a to nejen po stránce teoretické, ale i praktické. Zpracováním této diplomové práce jsem došla k závěru, že v České republice je této problematice věnována dostatečná pozornost ze strany společnosti. Současně mě také překvapilo, že nebylo problémem vyhledat v mém okolí oběti domácího násilí, a tím splnit hlavní cíl diplomové práce. Hlavním cílem diplomové bylo vyhledat skutečné oběti domácího násilí, s nimi provést rozhovor a získané informace zpracovat do přehledných kazuistik, a tím navázat na teoretickou část práce.

Rozhovory s oběťmi domácího násilí nebyly jednoduché, protože nikdo nerad vzpomíná na dobu, kdy byl týrán svým blízkým. Z výzkumu, který jsem provedla, je jasně znát, že oběti domácího násilí se stydí za to, že je na nich domácí násilí pácháno. Je to mnohdy důvod k tomu, proč nikdy nepožádají o pomoc. Požádání o pomoc je pro oběti domácího násilí zásadní, protože pokud proti němu nechtějí samy bojovat, tak jeho řešení není snadné. Zásadní je také to, že všechny dotazované ženy nerozpoznaly ihned, že násilí, které je na nich pácháno, je domácím násilím. Důležitým zjištěním bylo také to, že ženy i přes to, že požádaly o pomoc, ne vždy jim byla poskytnuta v takové míře, která by mohla násilí zastavit. Dospěla jsem k názoru, že jedním z důvodů, proč se tomu tak dělo, byla nedostatečná legislativa, která neumožňovala policii zasáhnout účinně a okamžitě.

V diplomové práci jsem dosáhla všech stanovených cílů. Vyhledala jsem oběti domácího násilí a jednotlivé rozhovory s nimi mi pomohly k potvrzení či vyvrácení stanovených hypotéz. Také je zde dostatečné množství informací, zabývajících se problematikou domácího násilí a tyto informace jsem zpracovala do přehledného textu.

Získané poznatky o problematice domácího násilí, které prezentuji v této diplomové práci, mohou přispět ke zvýšení nebo zlepšení informovanosti široké veřejnosti o této problematice. Také mohou sloužit jako přehled možností, jak s tímto jevem bojovat, nebo jak mu předcházet.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Zákony:

1. Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád.
2. Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí.
3. Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.
4. Zákon č. 135/2006 Sb., o ochraně před domácím násilím.
5. Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky.
6. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

Literatura:

1. BENTOVIM, A. *Týrání a sexuální zneužívání v rodinách*. Praha: Grada Publishing, 1998. 120 s. ISBN 80-7169-629-3.
2. BURIÁNEK, J., et al. *Domácí násilí – násilí na mužích a seniorech*. Praha/Kroměříž: Triton, 2006. 108 s. ISBN 80-7254-914-6.
3. BUSKOTTE, A. *Z pekla ven. Žena v domácím násilí*. Brno: Komputer Press, 2008. 175 s. ISBN 978-80-251-1786-6.
4. BÚTOROVÁ, Z., & FILADELFOVÁ, J. *Násilie páchané na ženách jako problém veřejnej politiky*. Edícia pracovnej zošity. Bratislava: Inštitút pre verejné otázky, 2005. 131 s. ISBN 80-88935-78-4.
5. ČERMÁK, I. *Lidská agrese a její souvislosti*. Žďár nad Sázavou: Fakta v.o.s., 1999. 204 s. ISBN 80-902614-1-8.
6. ČÍRTKOVÁ, L. *Forenzní psychologie*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2004. 439 s. ISBN 80-86473-86-4.
7. ČÍRTKOVÁ, L. *Policejní psychologie – 2. rozšířené vydání*. Praha: Portál, 2004. 272 s. ISBN 80-7178-931-3.
8. ČÍRTKOVÁ, L. *Moderní psychologie pro právníky*. Praha: Grada Publishing, 2008. 150 s. ISBN 978-80-247-2207-8.
9. ČÍRTKOVÁ, L., & VITOUŠOVÁ, P. *Pomoc obětem (a svědkům) trestných činů – Příručka pro pomáhající profese*. Praha: Grada Publishing, 2007. 192 s. ISBN 978-80-247-2014-2.

10. DUNOVSKÝ, J., DYTRYCH, Z., & MATĚJČEK, Z., et al. *Týrané, zanedbávané a zneužívané dítě*. Praha: Grada Publishing, 1995. 236 s. ISBN 80-7169.
11. GJURIČOVÁ, Š., KOCOURKOVÁ, J., & KOUTEK, J. *Podoby násilí v rodině*. Praha: Vyšehrad, 2000. 101 s. ISBN 80-7021-416-3.
12. HEISE, L., PITANGUY, J., & GERMAIN, A. *Násilie páchané na ženách – skrytá ujma na zdraví*. Humenné: Pro familia, Bratislava: Aspekt, 1998. 72 s. ISBN 80-967964-0-2.
13. HIRIGOYEN, M. A. *Psychické násilí v rodině a v zaměstnání*. Praha: Academia, 2002. 229 s. ISBN 80-200-0994-9.
14. MARKOVÁ, E., VENGLÁŘOVÁ, M., & BABIAKOVÁ, M., et al. *Psychiatrická ošetrovatelská péče*. Praha: Grada Publishing, 2006. 352 s. ISBN 80-247-1151-6.
15. MARREWA, A. *Nenechte si ubližovat*. Praha: Portál, 2002. 264 s. ISBN 80-7178-510-5.
16. MATOUŠEK, O. *Slovník sociální práce – 2. přepracované vydání*. Praha: Portál, 2008. 272 s. ISBN 978-80-7367-368-0.
17. PONĚŠICKÝ, J. *Agrese, násilí a psychologie moci*. Praha: Triton, 2005. 226 s. ISBN 80-7254-593-0.
18. ŘÍCAN, P., & KREJČÍŘOVÁ, D., et al. *Dětská klinická psychologie*. Praha: Grada, 2006. 603 s. ISBN 978-80-247-1049-5.
19. SPURNÝ, J. *Psychologie násilí □ o psychologické podstatě násilí, jeho projevech a způsobech psychologické obrany proti němu*. Praha: Eurounion, 1996. 134 s. ISBN 80-85858-30-4.
20. STEVENS, A., KESSLEROVÁ, I., & STEINACKOVÁ, K. *Přehled osvědčených postupů při prevenci různých typů násilí v Evropské Unii*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2007. 140 s. ISBN 978-80-7338-058-8.
21. STŘÍLKOVÁ, P., & FRYŠTÁK, M. *Vykázání jako prostředek ochrany před domácím násilím*. Ostrava: Key Publishing, 2009. 91 s. ISBN 978-80-7418-020-0.
22. ŠEVČÍK, D., & ŠPATENKOVÁ, N., et al. *Domácí násilí – kontext, dynamika a intervence*. Praha: Portál, 2011. 192 s. ISBN 978-80-7367-690-2.
23. ŠPATENKOVÁ, N., et al. *Krizová intervence pro praxi*. Praha: Grada Publishing, 2004. 200 s. ISBN 80-247-0586-9.
24. ŠPATENKOVÁ, N., et al. *Krizová intervence pro praxi 2., aktualizované a doplněné vydání*. Praha: Grada Publishing, 2011. 200 s. ISBN 978-80-247-2624-3.

25. ÚLEHLOVÁ, D., et al. *Problematika domácího násilí pro zdravotnické pracovníky*. Brno: Národní centrum ošetřovatelství a nelékařských zdravotnických oborů, 2009. 116 s. ISBN 978-80-7013-502-0.
26. VÁGNEROVÁ, M. *Psychopatologie pro pomáhající profese – vydání 3., rozšířené a přepracované vydání*. Praha: Portál, 2004. 870 s. ISBN 80-7178-802-3.
27. VANÍČKOVÁ, E., HADJ-MOUSSOVÁ, Z., & PROVAZNÍKOVÁ, H. *Násilí v rodině □ syndrom zneužívaného a zanedbávaného dítěte*. Praha: Karolinum, 1995. 64 s. ISBN 80-7184-008.4.
28. VOŇKOVÁ, J., & MACHÁČKOVÁ, R., et al. *Domácí násilí – právní minimum pro lékaře – 2. aktualizované vydání*. Praha: proFem o.p.s., 2004. 62 s. ISBN 80-239-4026-0.
29. VOŇKOVÁ, J., & HUŇKOVÁ, M., et al. *Domácí násilí v českém právu z pohledu žen □ 1. vyd.* Praha: proFem, 2004. 244 s. ISBN 80-239-2105(6)-3(1).
30. VYKOPALOVÁ, H. *Sociálně patologické jevy v současné společnosti*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2002. 154 s. ISBN 80-244-0337-4.
31. VYKOPALOVÁ, H., et al. *Násilí na seniorech – Sborník příspěvků z pracovního semináře*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2002. 65 s. ISBN 80-244-0409-5.

Časopisy:

1. ZIMMELOVÁ, P. *Ekonomické násilí na seniorech. Sociální práce – časopis pro teorii, praxi a vzdělávání v sociální práci*, 2. České Budějovice: Asociace vzdělavatelů v sociální práci, 2006. s. 82-88. ISSN 1213-6204.

Další zdroje:

1. JANOUŠKOVÁ, H. *Domácí násilí – Příručka*. Praha: Mindsoft s. r. o., 2008. 43 s.
2. JANOUŠKOVÁ, H. *Domácí násilí a děti – Příručka*. Praha: Mindsoft s. r. o., 2008. 8 s.
3. NEVŘALA, J. *Agrese a násilí – studijní opora*. Ostrava: Ostravská Univerzita, 2005. 63 s.

4. HRONOVÁ, M., VAVROŇOVÁ, M., & PROKOPOVÁ, Z. *EU: násilí na ženách je jedním z největších globálních problémů*. Zpravodaj ROSA □ ročník XIII., číslo 2. Praha: ROSA – centrum pro týrané a osamělé, 2012. s. 10.
5. HUČÍK, J., HUČÍKOVÁ, A. *Kazuistika v speciální pedagogice*. Ružomberok: Katolícka univerzita □ Pedagogická fakulta, 2008. 102 s.

Internetové zdroje:

1. *Pomoc obětem domácího násilí: Základní informace* [online]. In DONA linka, 2007. [cit. 2013-01-15]. Dostupné z WWW: <http://www.donalinka.cz/redaction.php?action=showRedaction&id_categoryNode=355>.
2. VAVROŇOVÁ, M., & HRONOVÁ, M. *Sociologická sonda klientek, obětí domácího násilí za rok 2011* [online]. In ROSA-OS, 2011. [cit. 2013-01-22]. Dostupné z WWW: <http://www.rosa-os.cz/fileadmin/rosa/STATISTIKA_ROSA_za_rok_2011.pdf>.
3. PLŠKOVÁ, A. *Demonstrační pomůcky Policie České republiky* [online]. In Plánování rodiny, 2006. [cit. 2013-02-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.planovanirodiny.cz/rservice.php?akce=tiskcislocclanku=2006010913>>.
4. *Asociace pracovníků intervenčních center ČR: Intervenční centra* [online]. In Domáci-násilí, 2012. [cit. 20.2.2013]. Dostupné z WWW: http://www.domaci-nasili.cz/?page_id=123.
5. *Bílý kruh bezpečí: Kde hledat pomoc* [online]. In Domáci násilí, 2007. [cit. 20.2.2013]. Dostupné z WWW: <http://www.domacinasili.cz/mista-pomoci/kde-hledat-pomoc-adresar/>.
6. *Sdružení azylových domů v ČR: Poslání a cíle S.A.D.* [online]. In Azylové domy [cit. 20.2.2013]. Dostupné z WWW: <http://www.azylovedomy.cz/poslani-a-cile-s-a-d/>.
7. *Česká asociace pracovníků linek důvěry: O linkách důvěry* [online]. In ČaplD, 2013. [cit. 20.2.2013]. Dostupné z WWW: <http://www.capld.cz/o-linkach-duvery>.
8. *Bílý kruh bezpečí: Poslání a činnost* [online]. In Bílý kruh bezpečí, 2009. [cit. 20.2.2013]. Dostupné z WWW: <http://www.bkb.cz/o-nas/poslani-a-cinnost/>.
9. *Bílý kruh bezpečí: Aktuální informace oblasti domácího násilí k 1. 1. 2009* [online]. In Bílý kruh bezpečí, 2009. [cit. 20.2.2013]. Dostupné z WWW:

- <http://www.bkb.cz/pomoc-obetem/domaci-nasili/aktualni-informace-v-oblasti-domaciho-nasili-k-1-1-2009/>.
10. *Pomoc obětem domácího násilí: Metoda SARA DN* [online]. In Donalinka, 2009. [cit. 20.2.2013]. Dostupné z WWW: <http://www.donalinka.cz/nova-praxe/metoda-sara-dn/>.
 11. *Persefona os.* [online]. In Persefon, 2008. [cit. 20.2.2013]. Dostupné z WWW: <http://www.persefona.cz/index.php>.
 12. *Koalice organizací proti domácímu násilí* [online]. In Koordona, 2007. [cit. 20.2.2013]. Dostupné z WWW: <http://www.koordona.cz/>.
 13. *Krizové centrum, intervenční centrum Brno* [online]. In Spondea. [cit. 20.2.2013]. Dostupné z WWW: <http://www.spondea.cz/>.
 14. *Konzultační středisko pro ženské projekty, o.p.s.* [online]. In ProFem, 1999. [cit. 21.2.2013]. Dostupné z WWW: <http://www.profem.cz/>.
 15. *Centrum pomoci ženám zneužitým v dětství* [online]. In Centrum Elektra, 2010. [cit. 21.2.2013]. Dostupné z WWW: <http://www.centrumelektra.cz/sluzby/>.
 16. *Sdružení linka bezpečí: O sdružení* [online]. In Linka bezpečí, 2010. [cit. 22.2.2013]. Dostupné z WWW: <http://www.linkabezpeci.cz/webmagazine/kategorie.asp?idk=212>.
 17. *Dětské krizové centrum* [online]. In Dítě v krizi, 2012. [cit. 21.2.2013]. Dostupné z WWW: <http://www.ditekrize.cz/linka-duvery/2/mas-starosti>.
 18. *Otázky ke zjištění rizika eskalace domácího násilí* [online]. In Rovnoprávnost, 2008. [cit. 21.2.2013]. Dostupné z WWW: <http://www.rovnopravnost.cz/zpravy/sara-dn-1414/>.
 19. *Občanské sdružení nabízející komplexní pomoc ženám – obětem domácího násilí: Legislativa v ČR* [online]. In ROSA-OS. [cit. 21.2.2013]. Dostupné z WWW: <http://www.rosa-os.cz/domaci-nasili/legislativa-v-cr/>.
 20. *Občanské sdružení nabízející komplexní pomoc ženám – obětem domácího násilí: Prevence násilí na seniorech* [online]. In ROSA-OS. [cit. 21.2.2013]. Dostupné z WWW: <http://www.rosa-os.cz/nasili-na-seniorech/prevence-nasili-na-seniorech/>.

SEZNAM PŘÍLOH

- P I Dotazník SARA DN.
- P II Adresář intervenčních center v České republice.
- P III Přehled vzniku poraden a pracovišť Bílého kruhu bezpečí v České republice.
- P IV Další možné organizace a instituce zabývající se oběťmi domácího násilí.

PŘÍLOHA P I: DOTAZNÍK SARA DN: ⁸⁵

Otázky zaměřené na násilí násilné osoby ve vztahu k blízké osobě:

- *Dopouští se násilná osoba závažného fyzického nebo sexuálního násilí?*
- *Vyhrožuje závažným násilím, sděluje své násilné úmysly?*
- *Dochází ke stupňování fyzického/sexuálního násilí nebo výhrůžek a úmyslů ze strany násilné osoby?*
- *Porušuje násilná osoby příkazy soudu a jiná nařízení?*
- *Má násilná osoba názory a postoje, které schvalují násilí?*

Otázky zaměřené na obecné sklony násilné osoby k násilí:

- *Dopouští se obecné kriminality?*
- *Jsou informace o problémech v předchozích vztazích?*
- *Má násilná osoba pracovní nebo finanční problémy?*
- *Má násilná osoba problémy s toxikománií a jinými závislostmi?*
- *Má násilná osoba problémy v oblasti duševního zdraví?*

Otázky zaměřené na zranitelnost ohrožené osoby:

- *Chová se ohrožená osoba rozporuplně ve vztahu k násilné osobě?*
- *Má z násilné osoby extrémní strach?*
- *Má ohrožená osoba problém se zajištěním svého bezpečí?*
- *Existují objektivní překážky, které brání zajištění bezpečí pro ohroženou osobu (nejenom v místě bydliště, ale i v zaměstnání)?*
- *Má ohrožená osoba závažné osobní problémy?*

⁸⁵<http://www.rovnopravnost.cz/zpravy/sara-dn-1414/>

PŘÍLOHA P II: ADRESÁŘ INTERVENČNÍCH CENTER V ČESKÉ REPUBLICĚ: ⁸⁶

IC BRNO - Jihomoravský kraj, Sýpka 25, Brno – Černá pole, 613 00

Tel.: 739078078 nonstop, 541213732, WWW: www.ic-brno.cz

IC ČESKÉ BUDĚJOVICE - Jihočeský kraj, Kanovická 11/390, Č. Budějovice, 370 01

Tel.: 603281300, 386323016, WWW: www.charitacb.cz

IC HRADEC KRÁLOVÉ - Královéhradecký kraj, Kotěrova 847, Hr. Králové, 500 03

Tel.: 774591383, 495530033, WWW: <http://www.domacinasili-ic.cz/>

IC JIHLAVA - Vysočina, Pod Příkopem 4, Jihlava, 586 01

Tel.: 606520546, 567215532

IC LIBEREC - Liberecký kraj, Tanvaldská 269, Liberec 30, 463 11

Tel.: 482311632, WWW: www.cipslk.cz

IC OSTRAVA - Moravskoslezský kraj, 28. října 124, Ostrava, 702 00

Tel.: 597489207, WWW: www.domacinasili.cz

IC HAVÍŘOV - Moravskoslezský kraj, Opletalova 4/607, Havířov – Šumbark, 736 01

Tel.: 739500634, 596611239, WWW: www.slezskadiakonie.cz

IC OLOMOUC - Olomoucký kraj, Na Vozovce 26, Olomouc, 779 00

Tel.: 774406453, 585754736, WWW: www.ssp-ol.cz

IC PARDUBICE - Pardubický kraj, Erno Košťála 980, Pardubice, 530 12

Tel.: 774755744, 466260528, WWW: www.skp-centrum.cz

⁸⁶ <http://www.domacinasili.cz/intervencni-centra/adresar-intervencnich-center-cr-kontakty-pro-verejnost/>

IC PLZEŇ - Plzeňský kraj, Cukrovarská 16, Plzeň, 326 00

Tel.: 777167004 nonstop, WWW: www.kadel.cz/dchp

IC PRAHA - Hlavní město Praha, Modřínová 1, Praha 8 – Kobylisy, 198 00

Tel.: 739440771, 281911883, WWW: www.csspraha.cz

IC KLADNO - Středočeský kraj, Jana Palacha 1643, Kladno, 272 80

Tel.: 605765883, 312292333-5, WWW: www.zsi-kladno.cz

IC SOKOLOV - Karlovarský kraj, J.K.Tyla 461, Sokolov, 356 01

Tel.: 736514095, 352661418, WWW: <http://pomocvnouziops.sweb.cz>

IC ÚSTÍ N. LABEM - Ústecký kraj, K Chatám 22, Ústí n. Labem – Skorotice, 403 40

- Písečná 5030, Chomutov

- Pod nemocnicí 2380, Louny

- Lužické náměstí 160, Rumburk

Tel.: 475511811, 475603390, WWW: www.volny.cz/spirala.cki

IC ZLÍN - Zlínský kraj, U Náhonu 5208, Zlín, 760 01

Tel.: 774405682, 577018265, WWW: www.poradnazlin.cz

PŘÍLOHA P III: PŘEHLED VZNIKU PORADEN A PRACOVIŠŤ BÍLÉHO KRUHU BEZPEČÍ V ČESKÉ REPUBLICĚ: ⁸⁷

1. BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ, o.s.	04.09.1991
2. PORADNA BKB Praha	19.11.1991
3. PORADNA BKB Olomouc	01.01.1994
4. PORADNA BKB Brno	02.04.1996
5. PORADNA BKB Ostrava	16.09.1997
6. CENTRÁLA BKB + linka pomoci	03.01.1998
7. PORADNA BKB Plzeň	01.11.1998
8. PORADNA BKB Pardubice	04.05.1999
9. DONA linka (<i>nepřetržitý provoz</i>)	11.09.2001
10. INTERVENČNÍ CENTRUM BKB Ostrava (<i>dříve DONA centrum</i>)	01.01.2007 (15.09.2003 - 31.07.2007)
11. PORADNA BKB Liberec	01.07.2008
12. PORADNA BKB České Budějovice	01.09.2010
13. PORADNA BKB Jihlava	25.08.2011

⁸⁷ <http://www.bkb.cz/o-nas/zakladni-udaje-o-organizaci/zakladni-udaje/>

PŘÍLOHA P IV: DALŠÍ MOŽNÉ ORGANIZACE A INSTITUCE ZABÝVAJÍCÍ OBĚTMI DOMÁCÍHO NÁSILÍ:

Orgány sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD), je odbor péče o děti a mládež, který spadá pod jednotlivé příslušné městské úřady. Tyto sociálně-právní orgány zastupují práva a zájmy dítěte, chrání děti před násilím, týráním, zneužíváním a zanedbáváním. Jelikož děti nejsou tak duševně a fyzicky zralé, aby mohly svá práva a zájmy hájit samy, jsou tu proto tyto orgány, které se snaží ochránit děti do věku 18 let.

Azylové domy poskytují péči, která soustředí subjekty profesionálně se zabývající osobami bez přístřešku, ale i lidmi ohroženými ztrátou bydlení. Také hájí zájmy ohrožených osob a poskytuje kvalitní prostředí pro fungování. Tyto domy spolupracují s dalšími organizacemi, které se zajímají o problémy lidí bez přístřeší. Vytvářejí kooperující síť azylových domů a dalších typů služeb poskytujících pomoc lidem v nouzi. Vytvářejí jednotnou platformu pro jednání se státními, zákonodárnými a samosprávnými orgány na všech úrovních veřejné správy. Poskytují poradenskou, vzdělávací, konzultační a informační činnost určenou svým členům.⁸⁸

Azylové domy poskytují obětem domácího násilí, které se bojí zůstat ve svém domově, možnost přechodného bydlení. Existují i utajené azylové domy, které jsou pro oběti velmi ohrožené násilím ze strany násilníka. Tyto domy nabízejí ochranu, podporu, bezpečí, odpočinek a možnost si promluvit s někým, kdo obětem rozumí.

Občanské poradny jsou zaměřené na určité osoby a určité situace. Domácím násilím se zabývají především poradny pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy. Poradny jsou zaměřené na páry, manžele, partnery, snoubence, ale i na celou rodinu nebo jednotlivce. Pomáhají klientům zvládnout nelehké životní situace, předcházet konfliktům a násilí v rodině a především, aby rodina plnila své funkce. Občanské poradny také pomáhají

⁸⁸ <http://www.azylovedomy.cz/poslani-a-cile-s-a-d/>

s bydlením, sociální pomocí, finančními problémy, zdravotnictvím, vzděláváním, právy, pojištěním, sociálními dávkami a dalšími.

Linky důvěry pomáhají lidem, kteří se dostali do určité situace, či problému a nevědí, jak dál. Poskytují neodkladnou a naléhavou pomoc prostřednictvím anonymního telefonního kontaktu. Také poskytují kontakty na další možnou následnou pomoc. Linky důvěry jsou zaměřené na konkrétní skupiny lidí, na oběti domácího násilí, na děti, na nemocné AIDS a další. Výhodou linek důvěry je právě anonymita, ale i odborná způsobilost pracovníků a snadná dostupnost. V současnosti je v naší zemi okolo 35 pracovišť linek důvěry.

Jednou z nejdůležitějších linek, které pomáhají obětem domácího násilí, je DONA linka. Tuto telefonickou linku zprostředkovává Bílý kruh bezpečí. Je to specializovaná celostátní služba telefonické krizové pomoci pro osoby ohrožené domácím násilím. Pracuje v nepřetržitém provozu od 11. září 2001. Pomáhá každému, kdo se cítí ohrožen domácím násilím nebo je svědkem domácího násilí, pomáhá profesionálům, kteří při výkonu svého povolání přicházejí do prvního či opakovaného kontaktu s osobou ohroženou domácím násilím. Respektuje anonymitu klientů, je diskrétní a garantuje vysoký standard služeb.⁸⁹

ROSA – centrum pro týrané a osamělé ženy, vznikla v roce 1993 a fungovala nejdříve jako nadace a od roku 1998 funguje jako občanské sdružení. Toto občanské sdružení je nestátní, nezisková organizace, která je zaměřena na ženy, které se staly oběťmi domácího násilí a na jejich děti, také se zabývá prevencí domácího násilí. Nabízí specializované poradenství a komplexní pomoc ženám. Také se zabývá krizovou intervencí, sociálně-terapeutickým poradenstvím, vytvořením bezpečnostního plánu, poskytuje utajené azylové bydlení pro ženy a poskytuje telefonickou krizovou pomoc pro všechny oběti domácího násilí.⁹⁰

⁸⁹ <http://www.donalinka.cz/dona-linka/zakladni-informace/>

⁹⁰ <http://www.rosa-os.cz/>

Tato organizace pomáhá poskytnutím bezpečí, jistoty, posilováním klientek, aby našly sílu potřebnou ke změně situace. Spolupracuje se státními orgány, aby nedocházelo k viktimizaci obětí a pořádá vzdělávací a preventivní akce pro širokou veřejnost.⁹¹

Persefona vznikla odloučením programu proti domácímu násilí Ligy lidských práv v roce 2007 a je členskou organizací volného sdružení KOORDONA. Persefona pomáhá především klientům z Brna a Jihomoravského kraje. Poskytuje odborné, sociální poradenství obětem domácího násilí, sexuálního zneužívání a znásilnění. Zajišťuje pomoc psychologickou, sociální a právní. Také se podílí na vzdělávacích aktivitách, informačních kampaních a usiluje o otevřenou a multidisciplinární diskusi na téma domácí násilí.⁹²

KOORDONA je koalice organizací proti domácímu násilí. Tato koalice byla založena 25. 11. 2004 a vznikla spoluprací organizací zabývajících se projektem medializace problematiky domácího násilí. Důležitá je zde spolupráce všech zainteresovaných organizací za účelem snížení důsledků domácího násilí na ženách, dosažení prosazení jejich oprávněných práv a zájmů a prosazení systémové změny ve prospěch žen, na nichž je pácháno násilí a bezpráví. Členskými organizacemi jsou Slezská diakonie - Poradna ELPIS, Acorus - centrum pro osoby ohrožené domácím násilím, Persefona, Intervenční centrum Nymburk - Centrum pro pomoc obětem, proFem o. p. s. - konzultační středisko pro ženské projekty, Arcidiecézní charita Praha - Projekt Magdala, ROSA - informační a poradenské centrum pro ženy - oběti domácího násilí, o.s. ÉLEKTRA, o.s. Magdalenium, Most k životu.⁹³

⁹¹ <http://www.rosa-os.cz/>

⁹² <http://www.persefona.cz/kdo-jsme.php>

⁹³ <http://www.koordona.cz/>

Spondea je intervenční centrum pro oběti domácího násilí a pronásledování, jejich rodiny a osoby blízké, se nachází v Brně. Poskytuje pomoc ambulantní, pobytovou a terapeutickou. Krizové centrum Spondea poskytuje odbornou pomoc i dětem, dospívajícím a studentům do 26 let a jejich rodinám. Telefonní linka intervenčního centra funguje nepřetržitě.⁹⁴

ProFem je konzultační středisko, které nabízí pomoc v oblasti ženských práv a násilí na ženách a poskytuje bezplatnou právní poradnu obětem domácího násilí.⁹⁵

Élektra je občanské sdružení, které je centrem pomoci ženám zneužitým v dětství a ženám znásilněným. Nabízí terapie, poradenství, krizovou intervenci a telefonickou linku.⁹⁶

Sdružení linka bezpečí poskytuje pomoc dětem a mladým lidem v obtížných životních situacích. Pomoc nabízí prostřednictvím telefonické linky, internetové linky a vzkazů rodičům domů.⁹⁷

Dětské krizové centrum je centrem pro problematiku syndromu týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte. Poskytuje odborné poradenství v oblasti prevence, diagnostiky a terapie. Dětem nabízí nepřetržitou telefonickou pomoc.⁹⁸

⁹⁴ <http://www.spondea.cz/>

⁹⁵ <http://www.profem.cz/>

⁹⁶ <http://www.centrumelektra.cz/sluzby/>

⁹⁷ <http://www.linkabezpeci.cz/webmagazine/kategorie.asp?idk=212>

⁹⁸ <http://www.ditekrize.cz/linka-duvery/2/mas-starosti>